

IBOLYA UTCAI ÁLTALÁNOS ISKOLA
HÁZIRENDJE

Az osztályozó vizsga követelményei
(5. számú melléklet)

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. évfolyam

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket.

Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit.

A kérdésekre értelmesen válaszoljon.

Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban.

Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit.

Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról.

Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő számú szókinccsel.

Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét.

Írása legyen rendezett, pontos.

Jelölje helyesen a j hangot 10-20 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával. Ítéliképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

2. évfolyam

A beszédje tiszta, érthető legyen, ügyeljen a hangkapcsolatok helyes kiejtésére, időtartam érzékeltetésére.

A szövegalkotás során a gondolatok kifejezésének értelmessége.

Tématartás, gazdag szókincs.

A kérdésfeltevések és válaszadások lényegre irányuljanak.

Hangos olvasás során tudjon szépen, kifejezően olvasni.

Néma olvasáskor értse a szöveget, alkalmazza a szövegelemző műveleteket.

Írásbeli szövegalkotásnál tudjon a szöveg nyelvi megformáltságának minőségére értelmesség, stílus- gondot fordítani.

Írásképe rendezett, olvasható legyen.

A tanult nyelvtani ismereteket pontosan, megbízhatóan tudja, alkalmazza.

A helyesírási és nyelvhelyességi szabályokat alkalmazza.

3 évfolyam

Felolvasáskor, szövegmondáskor nonverbális eszközök használata

Saját vélemény kultúrált megfogalmazása

Állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentésének ismerete

Szövegértés igazolása feladatok megoldásával

Szövegszerkezet vizsgálata, értékelése

Szépirodalmi műfajok felismerése, jellemzői

Verselemzés

Rendezett, tiszta, olvasható íráskép

A szövegalkotás műveleteinek ismerete

Önálló írásbeli fogalmazás készítése elbeszélő szövegformátumban

Fogalmazáskor a megfelelő nyelvi eszközök használata
A beszélő szándékának felismerése, megnevezése
A tanult szófajok felismerése, megnevezése szójelentés alapján
A tanult helyesírási és nyelvhelyességi szabályok ismerete, alkalmazása

4. évfolyam

Több mondatos összefoglaló szöveg alkotása olvasmányok tartalmáról, gyűjtött tapasztalatokról, megfigyelésekről. Az olvasmányokhoz kapcsolódó kérdések, megértést igazoló feladatok megoldása. Szintetizálja, értelmezi és értékeli az életkori szintjének megfelelő szöveg információit és gondolatait.

Vázlat készítése.

A mesék jellegzetes nyelvi fordulatainak felismerése.

Művészi eszközök keresése lírai és elbeszélő művekben.

Szósorok, mondatok írása másolással, tollbamondás után, emlékezetből és akaratlagos írással. Mondatfajták felismerése, megnevezése. Rokonértelmű, többjelentésű, azonos alakú szavak. Tanult szófajok felismerése: Ige, igekötők, igeidők, igemódok-számnév és fokozása-melléknév és fokozása-főnév csoportosítása és toldalékolása. Névelők, névutók szerepének ismerete. Névmások (mutató, kérdő) szerepének megértése. Helyesírási szabályok alkalmazása. Ragos, kiejtéstől eltérő írásmódú igék, igekötős igék, tulajdonnevek, fokozott melléknevek, számnevek (betűvel írt számnevek), keltezés. A j hang biztonságos jelölése.

A szövegalkotás műveleteinek ismerete: anyaggyűjtés, címválasztás, a lényeges gondolatok kiválasztása, elrendezése, a szöveg tagolása bekezdésekre. Tájékoztató szövegek hír, hirdetés, értesítés, meghívó, sms, e-mail jellemzői. Önálló írásbeli fogalmazások készítése elbeszélő, leíró formában. Levélírás. Fogalmazáskor a megfelelő nyelvi eszközök alkalmazása.

ANGOL NYELV

1. évfolyam

A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket, kijelentéseket.

Ismert témákhoz kapcsolódó, egyszerű kérdésekre, kérésekre tud reagálni egyszavas válaszokkal, cselekvéssel. (What's this? How old are you? What colour is it?)

Ismeri a köszönés, bemutatkozás formáit.

Ismeri a tanult témakörök szókincsét: számok 1-10, színek, állatok, családtagok, tantermi tárgyak, testrészek, ruhadarabok, órai utasítások.

2. évfolyam

A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, egy-egy szóból, rövid mondatból álló kérdéseket, kijelentéseket.

Tud reagálni ismert témákhoz kapcsolódó, egyszerű kérdésekre, kérésekre egyszavas válaszokkal, cselekvéssel. (What's this? How old are you? What colour is it? Have you got a bag?)

Képes ismert szavak, rövid mondatok olvasására, megértésére, leírására. I

Ismeri a köszönés, bemutatkozás formáit.

Ismeri a tanult témakörök szókincsét:

Számok 1-10, színek, állatok, családtagok, tantermi tárgyak, testrészek, ruhadarabok, a ház részei, ételek nevei.

3. évfolyam

A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó, rövid mondatból álló kérdéseket és kijelentéseket, utasításokat.

Rövid ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szövegben megtalálja az információkat.

Tud a számára ismert témákról egyszerű kérdéseket feltenni, illetve a hozzá intézett kérdésekre egyszerű nyelvi eszközökkel reagálni.

(What's this? How old are you? What colour is it? Have you got a bag? What's your phone number? What's your favourite subject?)

Képes ismert szavak, mondatok olvasására és megértésére.

Ismeri az angol nyelv ábécéjét.

A tanult témakörök szókincsét, a hozzá kapcsolódó rövid mondatokat le tudja írni.

Ismeri a köszönés és bemutatkozás formáit.

Ismeri az alábbi fogalomköröket:

- to be jelenideje, birtoklás kifejezése, számok 1-100, személyes névmások

Ismeri az alábbi témakörök szókincsét:

- számok, állatok, családtagok, iskolai tárgyak, tantárgyak, használati tárgyak, a hét napjai, szűkebb környezetünk.

4. évfolyam

A tanuló megérti a tanult témákhoz kapcsolódó egyszerű kérdéseket, válaszol ezekre. (What's this? How old are you? What colour is it? Have you got a bag? What's your phone number? What's your favourite subject? Where are you from? When do you get up? What's the time? Where do you live?)

Kiszűri az egyszerű rövid szövegek lényegét.

Elmond és leír néhány mondatot önmagáról.

Minta alapján képes egyszerű párbeszédet folytatni.

Ismert témákhoz kapcsolódó szavakat, rövid szövegeket elolvas, megért és leír. Minta alapján mondatokat alkot.

Ismeri a köszönés, bemutatkozás formáit.

Ismeri az alábbi fogalomköröket:

- angol ábécé, to be jelenideje, present simple/present continuous, birtoklás, térbeli viszonyok, időpont, számok 1-100, can, must.

Ismeri az alábbi témakörök szókincsét:

- számok, állatok, családtagok, iskolai tárgyak, tantárgyak, használati tárgyak, a hét napjai, szűkebb környezetünk, tágabb környezetünk, napirend, vásárlás, szabadidő.

MATEMATIKA

1. évfolyam

Számok olvasása, írása 20-as számkörben.

Számfogalom, számok tulajdonságai, biztos számlálás 20-as számkörben (páros, páratlan, számszomszédok).

Hozzátevés, elvétel tevékenységgel, megfogalmazása szóban.

Összeadás, kivonás, bontás, pótlás 20-as számkörben

Kétjegyű szám fogalmának ismerete

Sorszám helyes használata.

Egyszerű összefüggések: több, kevesebb, egyenlő megfogalmazása, lejegyzése, relációs jelek alkalmazása.

Egyszerű szöveges feladatok értelmezése, megoldása, válasz megfogalmazása.

Síkbeli alakzatok megkülönböztetése, alak megnevezése, csoportosítása.

Halmazok tulajdonságainak felismerése, részhalmaz jellemzése.

Számok nagyságrendjének és helyiértékének biztos ismerete.

Számok képzése, helyiérték szerinti bontása.

Műveletek leolvasása ábráról, megjelenítése tevékenységgel.

Egyszerű összefüggések lejegyzése relációs jelek alkalmazásával.

Az alpműveletek eljárásainak alkalmazása szóban és írásban

Egyszerű nyitott mondat kiegészítése igazzá, hamissá.

Szöveges feladatok értelmezése, adatainak lejegyzése, megoldási terv készítése.

A számítások helyességének ellenőrzése és az eredmény értelmezése.

Egyszerű sorozatok szabályának megállapítása. Egyszerű sorozat folytatása.

Kapcsolatok keresése táblázatok adatai között.

Síkídomok előállítás tevékenységgel.

Téglalap, négyzet tanult tulajdonságainak felsorolása modell segítségével

Mérés alkalmi és szabvány egységekkel.

A gyakorlatban végrehajtott mérések alapján a mértékegység és mérőszám kapcsolatának megállapítása.

Át- és beváltások a tanult mértékegységekkel gyakorlati mérésekhez kapcsolódva.

A tanult szabvány mértékegységek gyakorlati alkalmazása.

A biztos és a véletlen megkülönböztetése konkrét tapasztalatszerzés útján

2. évfolyam

Számfogalom a 100-as számkörben kialakult legyen.

Ismerje a számjegyek helyi értékét, a számok tulajdonságait, viszonyait.

Tudja értelmezni a négy alpműveletet, önállóan, biztonsággal végezze.

Ismerje a tanult műveleti tulajdonságok és műveletek közti kapcsolatokat.

Tér és időbeli tájékozódáshoz használt kifejezések értse, használja.

Jártas legyen a mérőeszközök használatában, a mérőszám és mértékegység kapcsolatának felismerésében. Tudjon át- és beváltásokat végezni, gyakorlati méréshez kapcsolni.

Szöveges feladatok különböző típusainak végzésében megfelelő jártassággal rendelkezzen.

3. évfolyam

A tanuló képes adott tulajdonságú elemeket halmazba rendezni, felismeri, megnevezi a halmazba tartozó elemek közös tulajdonságait, képes annak eldöntésére, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba, értelmezi a változást egyszerű matematikai tartalmú szövegben, képes az összes eset megtalálására próbálgatással, tud 1000-es számkörben számokat írni, olvasni, ismeri és értelmezi a helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalmát 1000-es számkörben, tud római számokat írni, olvasni 1000-es számkörben (I, V, X, L, C, D, M); helyesen értelmezi a negatív számokat a mindennapi életben modell (hőmérséklet, adósság) segítségével, képes 2, 3, 4, 10, 100 nevezőjű törtek megnevezésére, lejegyzésére szöveggel, előállítására hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel, tud természetes számokat nagyság szerinti összehasonlítani 1000-es számkörben, képes mennyiségek közötti összefüggések észrevételére tevékenységekben, alkalmazza a matematika különböző területein az egyszerű becslést és a kerekítést, képes pontosan számolni fejből száz-as számkörben, biztosan ismeri a szorzótáblát 100-as számkörben, ismeri az összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmát, képes a műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazására, ismeri és helyesen alkalmazza a műveletvégzés sorrendjét, tud írásban háromjegyű számokat összeadni, kivonni, szorozni, osztani egyjegyű számmal képes a műveletek ellenőrzésére, szöveges feladatokat megold a megoldási algoritmus alkalmazásával (a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata) ismeri a többszörös, osztó, maradék fogalmát, képes növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerésére, a szabály követésére, képes összefüggések keresésére az egyszerű sorozatok elemei között, meg tudja határozni a szabályt egyszerű formában, a hiányzó elemeket pótolja, ismeri és használja a szabvány mértékegységeket: km, cl, hl, g, t, másodperc. képes átváltások elvégzésére szomszédos mértékegységek között, egyszerű gyakorlati példák esetén képes a hosszúság, távolság és idő mérésére, egyszerű módszerekkel felismer és létrehoz háromszöget, négyzetet, téglalapot, egyéb sokszöget, megérti a test és a síkidom közötti különbséget, felismeri a kockát, téglateetet, képes hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel. tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítására, tudja megmérni a négyzet és a téglalap területét, képes a négyzet, téglalap területének mérésére különféle egységekkel, területlefedéssel, képes tapasztalati adatok lejegyzésére, táblázatba rendezésére, helyesen értelmezi a táblázat adatait, képes adatgyűjtésre, adatok lejegyzésére, diagramról adatok leolvasására, valószínűségi játékok, kísérletek során helyesen értelmezi a biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos fogalmakat, tanári segítséggel használja az életkorának megfelelő oktatási célú programokat, ismer egy rajzoló programot, egyszerű ábrákat elkészít, színez, együttműködik az interaktív tábla használatánál.

4. évfolyam

Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

A logikai „és”, „vagy” szavak használata állítások megfogalmazásában.

Osztályozás egy, illetve egyszerre két szempont szerint.

Sorozatok létrehozása, folytatása, kiegészítése adott szempont szerint.

Síkidozok halmazokba rendezése tulajdonságaik alapján.

Számelmélet, algebra

Tájékozódás az adott számkörben.

Tájékozódás a számegyenesen.

Negatív számokkal való ismerkedés tapasztalati úton a számegyenes, a hiány és a hőmérséklet segítségével.

Adósság, készpénz, vagyoni helyzet fogalmának értelmezése.

A negatív szám fogalmának

elmélyítése.

Számok összehasonlítása, szétválogatása az oszthatósági tulajdonság szerint.

A fejszámolás biztonságos használata. A szorzótáblák gyakorlása.

Írásbeli műveletek alkalmazás szintű felhasználása.

Törtek előállításai hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Írányított keresés római számok használatáról

A szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv készítése. Becslés.

Megoldás próbálgatással, számolással, következtetéssel. Ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Függvények, az analízis elemei

Adott szabályú sorozat folytatása.

Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.

Sorozatok néhány hiányzó vagy megadott sorszámú elemének kiszámítása.

Sorozatok képzési szabályának keresése, kifejezése szavakkal.

Grafikonok adatainak leolvasása.

Grafikonok készítése.

Matematikai összefüggések felismerése.

Kapcsolatok, szabályok keresése táblázat adatai között.

Táblázat adatainak értelmezése.

Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése, a folytatásra vonatkozó sejtések megfogalmazása.

Geometria, mérések

Háromszögek, négyszögek előállításai rajzolással szabadon vagy egy-két tulajdonság megadásával.

Egyedi tulajdonságok kiemelése.

Formafelismerés, azonosítás, megkülönböztetés.

A körző használata (játékos formák készítése).

Kör létrehozása, felismerése

jellemzői.

Tengelyesen tükrös alakzatok létrehozása tevékenységgel

Testek építése szabadon és adott feltételek szerint.

Testek szétválogatása egy-két tulajdonság szerint.

Sík- és térgeometriai megfigyelések elemzése, megfogalmazása a tanult matematikai szaknyelv segítségével.

Összehasonlítások végzése a valóság tárgyairól, alakzatokról, dolgokról.

Mennyiségi jellemzők felismerése, a különbségek észrevétele.

Időtartam mérése egyenletes tempójú mozgással, hanggal, szabványos egységekkel (másodperc, perc, óra, nap, hét, hónap, év).

A mértékegység és mérőszám kapcsolata, összefüggésük megfigyelése és elmélyítése.

Statisztika, valószínűség

Néhány szám számtani közepének értelmezése, az „átlag” fogalmának bevezetése, használata adatok együttesének jellemzésére.

A lehetséges és lehetetlen tapasztalati úton való értelmezése.

A biztos és véletlen megkülönböztetése.

Események gyakoriságának megállapítása kísérletek végzésével, ábrázolása oszlopdiagramon.

A gyakoriság, a valószínű, kevésbé valószínű értelmezése gyakorlati példákon.

Diagramokhoz kapcsolódó információk keresése, értelmezése.

ERKÖLCSTAN

1. évfolyam

A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkezik saját külső tulajdonságairól, tisztában van legfontosabb személyi adataival. Átlátja társas viszonyainak alapvető szerkezetét.

Képes érzelmi töltéssel viszonyulni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez.

Képes kapcsolatban lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat tud alkalmazni.

A beszélgetés során betartja az udvarias társalgás elemi szabályait. Érti a szeretet kapcsolatok fontosságát. Érti a hagyományok közösségmegtartó erejét.

Törekszik rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki. Képes átélni a természet szépségét és érti felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért. Tisztában van vele és érzelmileg is képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek mint ő.

Meg tudja különböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot. Ismeretei vannak a világnézet, világkép alapvető összefüggéseiről.

2. évfolyam

A tanuló rendelkezzen életkorának megfelelő reális képpel saját külső tulajdonságairól

Legyen tisztában legfontosabb személyi adataival.

Lássa át társas viszonyainak alapvető szerkezetét.

Tudjon kapcsolatot teremteni, kommunikálni környezete tagjaival, különféle beszédmódokat alkalmazni.

Tartsa be az udvarias társalgás alapvető szabályait.

3. évfolyam

A tanuló életkorának megfelelő reális képpel, saját külső és belső tulajdonságairól.

Tudja kifejezni érzéseit, gondolatait az őt körülvevő világról.

Tudja az emberi kapcsolatok kialakításának feltételeit.

Fogadja el az emberek sokféleségét, azok szokásait, hagyományait.

Értse mi a jelentősége a szabályoknak a közösség életében.

Értse, hogy a Föld mindannyiunké, közös kincsünk.

Legyen képes jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni

4. évfolyam

Életkorának megfelelő reális kép önmagáról. .

Az érzelmeinek, gondolatainak választékos kifejezése.

Tartós kapcsolatok kialakítása.

A magyar nemzeti közösség számára fontos összekötő kapocs a közös nyelv, a jelkép, a ciklikusan visszatérő szokások és ünnepek: az ezekkel való azonosulás. Más népeknek is megvannak a maga kulturális hagyományai. Ezek tiszteletben tartása elfogadása. Szerepük van a múlt értékeinek megőrzésében.

Környezettudatos szemlélet. Felelősségtudat.

Fejlett önismeret, fantázia és az alkotás képessége.

Érzések és ismeretmorzsák a Bibliában.

KÖRNYZETISMERET

1. évfolyam

A tanuló:

Tájékozódjon jól saját testén, tudja megnevezni főbb testrészeit.

Tudja az irányokat helyesen használni.

Ismerje az iskola nevét, annak helységeit, s azokat rendeltetésszerűen használja.

Tudja elmondani saját lakcímét, szülei nevét.

Ismerje a napszakokat, a hét napjait, a hónapok, évszakok nevét, azok sorrendjét.

Tudjon röviden beszámolni a napi időjárásról.

Nevezze meg az évszakok jellemző időjárási jelenségeit.

Tudja megkülönböztetni az élő és az élettelen.

Ismerje fel a növények és az állatok legfontosabb részeit.

A tanuló rögzítse írásban tapasztalatait, megfigyeléseit, méréseit az előzetesen megbeszélteknek megfelelő módon!

Tapasztalatai alapján döntsön mondatok, rövid szövegek igazságtartalmáról!

Olvassa le helyesen a hőmérőt! Használja helyesen a tanult mértékegységeket!

Nevezze meg az anyag halmazállapotait, azok néhány jellemzőjét! Közvetlen környezetéből nevezzen meg példákat a halmazállapot-változásra!

Ismerje a mentők, tűzoltók, rendőrség telefonszámát, értesítésük módját!

Nevezzen meg a környezetéből néhány fontosabb jellemző élőlény fajt!

Sorolja fel az élőlények életfeltételeit, ismerje az életjelenségeket!

Ismerje, hogyan kerülhetők el a betegségek!

Tudja megkülönböztetni az egészséges és a beteg állapotot!

Tudják, hogy az edzettség és a tisztaság ellenállóbbá tesz a betegségekkel szemben.

Tervezze meg változatos, egészséges étrendjét!

2. évfolyam

A tanuló:

Tudja megnevezni érzékszerveit.

Ismerje az érzékszervek és az érzékelés kapcsolatait.

Ismerje a természetben végbemenő változásokat, a hozzájuk kapcsolható fogalmakat.

Egészséges életmód, egészséges táplálkozás szabályait ismerje.

Ismerje az emberi fejlődés szakaszait, a testrészeket, néhány belső szerv szerepét.

Ismerje az alapvető közlekedési eszközöket, szabályokat.

3. évfolyam

A tanuló:

Ismeri és alkalmazza az egészséges életmód alapvető elemeit az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére;

Az életkorának megfelelően, a helyzethez illően felelősen viselkedik segítségnyújtást igénylő helyzetekben;

Képes a hosszúság és az idő mérésére, a mindennapi életben előforduló távolságok és

időtartamok becslésére;

Képes adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására;

Képes a fenntartható életmód jelentőségének magyarázatára konkrét példán keresztül;

Értelmezi a hagyományok szerepét a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében;

Képes az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatására, az élőlények csoportosítására tetszőleges és adott szempontsor szerint;

Képes egy természetes életközösséget bemutatni;

Képes az informatikai és kommunikációs eszközök irányított használatára az információkeresésben és a problémák megoldásában.

4. évfolyam

Tájékozódás a tágabb térben

A felszíni formák felismerése, megnevezése

A fő világtájak megnevezése, elhelyezése a térképen. Az égtájak azonosítása a közvetlen környezetben.

Magyarország domborzati térképén az alapvető térképjelek megnevezése, a szomszédos országok felsorolása

A nagy tájegységek felismerése Magyarország térképén. Irányok, távolságok leolvasása.

Miért érdemes takarékoskodni?

Az anyag, energia, információ szempontjából az energiatakarékos magatartás megismerése.

A papírgyártás megismerésén keresztül az ipari folyamat főbb lépéseinek megértése, a tudatos fogyasztói magatartás kialakítása, a szelektív gyűjtés fontosságának felismerése

Önismeret és viselkedés

A kutya magatartásán keresztül példák vizsgálata az állati kommunikációra.

Hasonlóságok és különbségek keresése az állati és emberi kommunikáció között.

Az emberi kommunikáció elemeinek vizsgálata

Emberi magatartásformák megfigyelése

Példák csoportosítása (helyes és helytelen viselkedés)

Az együttélés alapvető szabályainak ismerete

Vágtat, mint a paripa

Mozgásjelenségek vizsgálata, felismerése

A jelenségek megfigyelése az állandóság és a változás szempontjából, a változások megfigyelése, adott szempontú besorolása (a mozgás gyorsasága, iránya).

A rendszeres testmozgás jelentőségének felismerése.

A kapcsolat felismerése a ló testfelépítése és életmódja, illetve természetes környezete között.

A ló mozgásának megfigyelése és a különböző mozgásformáinak összehasonlítása.

Kertben, mezőn

Az élővilág szerveződési szintjeinek felismerése. A megfigyelt élőhely élőlények csoportosítása (gomba, növény, állat, zöldség, gyümölcs).

Az idényzöldségek, idénygyümölcsök felismerése, csoportosítása aszerint, hogy mely ehető növényi részt fogyasztjuk. Példák keresése magra, termésre.

Növény fejlődésének ismerete

Példaállatok csoportosítása a tanult csoportok szerint (háziállat, haszonállat, vadon élő állat, illetve ízeltlábúak, halak, madarak, emlősök).

A komposztálás szerepének felismerése. Szerves hulladékok csoportosítása a komposztálhatóság szerint.

Városunk

Saját település megtalálása Magyarország térképén.

Ismerje meg a tanuló, milyen volt a régi város.

Régi debreceni mesterségek megismerése, gyűjtése.

Lakóhelyünk népművészete, hagyományai.

Városunknak és környékének látnivalói, híres épületei, emlékhelyei

ÉNEK-ZENE

1. évfolyam

A tanult dalok pontos ismerete, a dal hangulatának megfelelő előadása.

A tanult zenei elemek felismerése és reprodukálása. (mérőütés, a dal ritmusa, 2/4-es ütem, negyed, nyolcadpár, negyed szünet, szó – mi – lá hangok, az ütemvonal, ismétlőjel, záróvonal.

Szolmizálás kéz betűjelről és kottából. Ritmusírás, ritmusalkotás, a tanult hangok elhelyezése a vonalrendszerben.

2. évfolyam

A tanult dalok pontos ismerete, a dal hangulatának megfelelő előadása.

A tanult zenei elemek felismerése és reprodukálása. (mérőütés, a dal ritmusa, osztinato, 4/4-es ütem, félérték és szünetjel, dó – ré – alsó lá hangok.)

Szolmizálás kéz – betűjelről és kottából.

Ritmusírás, ritmusalkotás, a tanult hangok elhelyezése a vonalrendszerben.

3. évfolyam

A tanult dalok pontos ismerete, a dal hangulatának megfelelő előadása.

A tanult zenei elemek felismerése és reprodukálása. (egész értékű hang és szünetjele, önálló nyolcad és szünetjele, szinkópa, a négyes ütem, alsó szó – felső dó).

Szolmizálás kéz – betűjelről és kottából.

Ritusírás, ritusalkotás, a tanult hangok elhelyezése a vonalrendszerben.

4. évfolyam

A tanult dalok pontos ismerete, a dal hangulatának megfelelő előadásmód.

A tanult zenei elemek felismerése és reprodukálása. (éles é nyújtott ritmus, ütem, az alsó ti – fá – ti hangok).

Szolmizálás kéz- betűjétől és kottából.

Ritusírás, ritusalkotás, a tanult hangok elhelyezése a vonalrendszerben

VIZUÁLIS KULTÚRA

1. évfolyam

A tanuló megnevezi és önállóan alkalmazza a vizuális jelenségeket.
Élményeit szabadon megjeleníti a síkban és a térben is. Munkái látványosak, ötletesek.
Véleményét szívesen indokolja.
Tud felismerhető jegyekkel ábrázolni tárgyakat, élőlényeket önállóan.
Megérti tagabb környezetének információs jeleit.
El tud készíteni egyszerű tárgyakat saját elképzelései alapján.
Felismeri a tárgyak rendeltetésének és formájának legalapvetőbb összefüggéseit. A csoportosítást önállóan végzi.
Tud rajzolni, színezni, festeni. Agyagból, gyurmából mintázni. Az ollót és a ragasztót célszerűen használja.
Sikeresen próbálkozik egyéb anyagokkal, eszközökkel, technikákkal.

2. évfolyam

A tanuló élményeinek kifejezéséhez legyen képes önállóan megoldást választani, motívumai legyenek egyre változatosabbak; legyen képes megjeleníteni jellemző mozdulatokat.
Legyen jártas a műalkotások közös elemzésében, önálló véleményt formáljon, tudja tetszésítéletét megindokolni. Ismerje a lakóhelyén vagy környékén található múzeumot vagy néprajzi gyűjteményt.
Tudjon közvetlen megfigyelés alapján értelmesen ábrázolni jellemző formáik, főbb arányaik megragadásával. Rendelkezzék alapvető színismeretekkel, színhasználati jártassággal. Legyen képes megalkotni egyszerű képi közléseket.
Legyen ötletes és egyre önállóbb a különféle rendeltetésű tárgyak készítésében. Életkorának megfelelő jártassággal és készségszinten alkalmazza a tanult technikákat és ábrázolási módokat.

3. évfolyam

Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetészerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.
A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészetben belül: arckép, csendélet, tájkép).
Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.

Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.

A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása előszóban.

A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.

A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.

4. évfolyam

Valós és képzeletbeli helyszínek megjelenítése

Különböző nézőpontok használata

Térbeliség kifejezése tónusfokozatokkal, takarásokkal

Tapasztalat alapján figurális alkotások létrehozása

Irodalmi művekhez illusztráció készítése többfigurás kompozícióban

Egyszerű cselekmény megjelenítése képsorozattal

Színelméleti alapismeretek alkalmazása

A magyar népviseletek jellemzőinek felismerése, megnevezése

TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

1. évfolyam

A tanuló legyen képes
jól használni az eszközöket (kés, gyurmakés, olló, ragasztó, festék)
anyagokat alakítani
(képlékeny anyagok – gyúrás, lapítás, gömbölyítés, hengerítés,
papír - sodrás, gyűrés, hajtogatás, tépés, nyírás, ragasztás
szálas anyagok – kötözés, sodrás, fonás
faanyagok – tördelés, darabolás, csiszolás)
meghatározni és elmondani a munkafolyamatok sorrendjét
Munkája legyen pontos, tiszta.

Ismerje:

az ünnepekhez kapcsolódó tevékenységeket (Hétköznapi és ünnepnapok megkülönböztetése, karácsony, húsvét, anyák napja, családi ünnepek.)
az alapvető házimunkákat, háztartási eszközöket (Munkamegosztás a családban, tisztítószer, eszközök, azok biztonságos használata.)
az egészséges táplálkozás alapelemeit (Fontosabb élelmiszercsoportok: zöldségek, gyümölcsök, tej, tejtermékek, kenyér, tésztafélék, húsfélék, felvágottak, édességek, zsír.)
a testápolás eszközeit és anyagait (Kézmosás, körömápolás, mosakodás, fürdés, zuhanyozás, hajmosás eszközei és anyagai)
a gyalogos közlekedés alapszabályait (Átkelés az úttesten, gyalogátkelőhely, közlekedési jelzőlámpa, gyalogos közlekedésnél fontos jelzőtáblák)
a biztonságos és udvarias közösségi közlekedés szabályait

A tanuló legyen képes:

kiválasztani a megismert anyagok közül a megfelelőt, azt alakítani, tárgyat készíteni.
(képlékeny anyagok – gömbölyítés, hengerítés, lapítás, vizezés, sodrás, szaggatás, díszítés, színezés
papír – hajtogatás, csavarás, sodrás, tépés, nyírás, díszítés
szálas anyagok, textil – sodrás, fonás, csomózás, pompon készítés, gombfelvarrás, síkbáb készítése
faanyagok – tördelés, vágás, csiszolás, szerelés
fémhuzal – hajlítás)
terveit szóban kifejezni
meghatározni a műveleti sorrendet, a használatos eszközöket
az anyagokat balesetmentesen alakítani
a munkahely rendjét betartani
munkáját értékelni

Ismerje:

a jeles napokhoz fűződő emberi tevékenységeket (Hétköznapi és ünnepnapok megkülönböztetése, az ajándékozás kultúrájának elsajátítása, a rendezvényeken való viselkedés szabályai)
a lakásbelső tereit, lakberendezési tárgyakat, azok funkcióját
az alapvető házimunkákat, háztartási eszközöket, gépeket (Háztartási eszközök, gépek.
Veszélyforrások a háztartásban: tűz, gáz, elektromosság, vegyszerek)
a személyes higiéne, a tisztálkodás szabályait, eszközeit (Otthonunk és környezetünk tisztasága, takarékoság vízzel, energiával, szelektív hulladékgyűjtés)
az egészséges, korszerű táplálkozás alapelemeit (Napi, heti étrend összeállítása)
a gyalogos közlekedés alapszabályait. (Átkelés az úttesten, gyalogátkelőhely, közlekedési jelzőlámpa, rendőri karjelzések, gyalogos közlekedésnél fontos jelzőtáblák)

a biztonságos és udvarias közösségi közlekedés szabályait az utazással kapcsolatos magatartásformákat.

2. évfolyam

A tanuló legyen képes:

kiválasztani a megismert anyagok közül a megfelelőt, azt alakítani, tárgyat készíteni.

(képlékeny anyagok – gömbölyítés, hengerítés, lapítás, vizezés, sodrás, szaggatás, díszítés, színezés

papír – hajtogatás, csavarás, sodrás, tépés, nyírás, díszítés

szálas anyagok, textil – sodrás, fonás, csomózás, pompon készítés, gombfelvarrás, síkbáb készítése

faanyagok – tördelés, vágás, csiszolás, szerelés

fémhuzal – hajlítás)

terveit szóban kifejezni

meghatározni a műveleti sorrendet, a használatos eszközöket

az anyagokat balesetmentesen alakítani

a munkahely rendjét betartani

munkáját értékelni

Munkája legyen pontos, tiszta.

Ismerje:

a jeles napokhoz fűződő emberi tevékenységeket (Hétköznapi és ünnepnapok megkülönböztetése, az ajándékozás kultúrájának elsajátítása, a rendezvényeken való viselkedés szabályai)

a lakásbelső tereit, lakberendezési tárgyakat, azok funkcióját

az alapvető házimunkákat, háztartási eszközöket, gépeket (Háztartási eszközök, gépek.

Veszélyforrások a háztartásban: tűz, gáz, elektromosság, vegyszerek)

a személyes higiéne, a tisztálkodás szabályait, eszközeit (Otthonunk és környezetünk tisztasága, takarékoság vízzel, energiával, szelektív hulladékgyűjtés)

az egészséges, korszerű táplálkozás alapelemeit (Napi, heti étrend összeállítása)

a gyalogos közlekedés alapszabályait. (Átkelés az úttesten, gyalogátkelőhely, közlekedési jelzőlámpa, rendőri karjelzések, gyalogos közlekedésnél fontos jelzőtáblák)

a biztonságos és udvarias közösségi közlekedés szabályait

az utazással kapcsolatos magatartásformákat.

3. évfolyam

A tanuló legyen képes

egyszerű hideg ételt elkészíteni pl. szendvics, limonádé.

asztalt étkezéshez megteríteni, szalvétát hajtogatni, ajándékot csomagolni.

az ünnepek hangulatához megfelelő dekorációt elkészíteni.

felismerni néhány – háztartásban nélkülözhetetlen – alapvető szerszámot, eszközt, vegyszert. értelmezni a kozmetikai szerek hatásait, elemezni a használati utasításokat.

adott tevékenységet megtervezni, végrehajtani pl. szabadidős tevékenység, születésnapi zsúr

a munkaeszközöket megfelelően használni (olló, kés, tű, ragasztó, festék, csiszolóvászon)

megkülönböztetni a természetes és mesterséges anyagok tulajdonságait.

felismerni az anyagok tulajdonságai és felhasználhatóságuk közötti kapcsolatot

az anyagokat alakítani.

papír (tépés, hajtogatás, nyírás, ragasztás)

fonal (sodrás, fonás, szövés)

textil (szabás, varrás – alapöltések / előöltés, tűzőöltés, pelenkaöltés / ismerete)
faanyagok (méretre szabás, darabolás, csiszolás)
a megismert anyagok közül a legmegfelelőbbet kiválasztani, azt alakítani, tárgyat készíteni belőle.
meghatározni és elmondani a munkafolyamatok sorrendjét.
az alapöltések alkalmazásával egyszerű használati tárgyat készíteni pl. könyvjelző, tűpárna.
egyszerű használati tárgyat elkészíteni természetes anyagok, hulladék anyagok: papír, fa, fém felhasználásával pl. papírdoboz, karácsonyfádsz, fényképtartó.
mintakövetéssel, esetleg önálló kreatív gondolati és gyakorlati cselekvéssel fémépítő elemekből, legóból egyszerű makettet, modellt készíteni.
Munkája legyen tiszta, pontos, esztétikus.
Ismerje
az önkiszolgáló tevékenységeket (asztalterítés, egyszerű étel készítése, takarítás, tisztálkodás, időjárásnak, egyéni alkatnak, egyéni adottságoknak és divatnak megfelelő öltözködés)
az ünnepekhez kapcsolódó tevékenységeket (ünnepek hangulatához illő dekoráció).
az egészség megőrzése érdekében teendőket.
a betegségekkel szembeni védekezés lehetőségeit (öltözködés, gyógyteák stb.).
az elsősegély-nyújtási alapismereteket, segélyhívószámokat, tudjon segítséget hívni.
a háztartás költségeit, a rezszi jelentését és a takarékoság lehetőségeit (víz, elektromos áram).
a közvetlen környezetünk védelmének lehetőségeit, a szelektív hulladékgyűjtést és tárolást.
a lakásban és a ház körül tartott növények, állatok gondozása körüli teendőket.
a gyalogos közlekedés szabályait helyben, lakott területen és a lakott területen kívül.
az elsőbbségi helyzeteket a gyalogos közlekedésben.
a tömegközlekedési eszközökön való viselkedési szabályokat.
a közlekedési eszközök környezetkárosító hatásait
fel a közlekedésben rejlő veszélyhelyzeteket.
a leggyakrabban előforduló jelzőtáblák, útburkolati jelek jelentését

4. évfolyam

A tanuló legyen képes
egyszerű ételt elkészíteni pl. szendvics, saláta, tea
asztalt étkezéshez megteríteni, szalvétát hajtogatni, ajándékot csomagolni.
alkalomhoz illő ajándéktárgyat készíteni.
az ünnepek hangulatához megfelelő dekorációt elkészíteni.
a munkaeszközöket megfelelően használni (olló, kés, tű, ragasztó, festék, csiszolóvászson)
felismerni az anyagok tulajdonságai és felhasználhatóságuk közötti kapcsolatot
az anyagokat alakítani.
papír (tépés, hajtogatás, nyírás, ragasztás)
fonal (sodrás, fonás, szövés)
textil (szabás, varrás – alapöltések / előöltés, tűzőöltés, pelenkaöltés / ismerete)
faanyagok (méretre szabás, darabolás, csiszolás)
a megismert anyagok közül a legmegfelelőbbet kiválasztani, azt alakítani, tárgyat készíteni belőle.
meghatározni és elmondani a munkafolyamatok sorrendjét.
díszítő öltések alkalmazására (pl. egyszerű ajándéktárgy készítése).
egyszerű használati tárgyat elkészíteni különböző anyagok együttes felhasználásával (pl. papír – filcanyag, faanyag – gyurma – papír)
modelleket összeállítani természetes és mesterséges anyagokból.

mintakövetéssel, esetleg önálló kreatív gondolati és gyakorlati cselekvéssel fa és fémépítő elemekből, legoból épület makettet, jármű modellt készíteni.

a különféle munkadarabok, modellek, makettek elkészítése során alkalmazni a becslést, mérést, előrajzolást, méretre alakítást

a kéziszerszámok biztonságos használatára, a veszélyforrások felismerésére.

egy iskolai vagy osztályrendezvényre elkészíteni egy meghívót, programfüzetet, egyszerű dekorációt, plakátot, faliújságot készíteni pl. farsang, anyák napja, játékdélután stb.

Ismerje

a családi élethelyzeteket, életszíntereket, a konyhát, mint az ételkészítés színterét.

a konyha kialakulásának történetét.

az asztalterítés és tálalás szabályait.

a családtagok feladatait, az otthoni munkamegosztást.

a vendégvárással kapcsolatos teendőket.

az ünnepek jelentését, a családi ünnepekhez, jeles napokhoz fűződő szokásokat, hagyományokat, teendőket (felkészülés, végrehajtás és az elvégzett feladat értékelése).

a családi gazdálkodás fogalmát, a bevételi és kiadási forrásokat, jelentésüket.

az egyéni és a közös, az otthoni és az iskolai energiával, pénzzel, fogyasztási cikkekkel való takarékoskodást.

az egészséggel kapcsolatos fogalmakat (egészség, betegség).

az egészséges környezet kialakítása érdekében a teendőket.

az egészséges, tiszta környezet (víz, levegő) megóvásának lehetőségeit.

egészségkárosító, környezetkárosító hatásokat a közvetlen környezetében, a háztartásban és a közlekedésben, megelőző tevékenységeket illetve a kármentesítést.

néhány környezetbarát gazdálkodási programot (szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás).

a hímzés eszközeit, a díszítő öltéseket (száröltés, láncöltés, lapos öltés, keresztöltés goblein öltés)

a műszaki ábrázolás elemeit (a mérés, rajzolás eszközei, azok használata, vonalfajták, körvonalrajz, alaprajz, vázlatrajz felismerése, készítése).

a mindennapos használati tárgyak értékét, tulajdonságait, alapanyaguk előállítási módját, a használatuk közbeni veszélyforrásokat, értékének megőrzési lehetőségét.

a kerékpár részeit, működését, kötelező felszerelési tárgyait, biztonsági eszközeit.

a kerékpárút közlekedési jelzéseit (az elsőbbséget jelző, a veszélyt jelző és a tilalmi táblákat, útburkolati jeleket).

a kerékpárosok és a gyalogosok viszonyát a közösen használt területeken.

viselkedési szabályokat a közösségi közlekedési eszközökön.

a közlekedési eszközöket, a környezet és egészségtudatos közlekedést.

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

1. évfolyam

Előkészítő és preventív mozgásformák

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.

A testrészek megnevezése.

Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.

A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk.

A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.

Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Az aktív- mozgásos relaxáció gyakorlatainak felismerése. A mozgás és a nyugalom harmóniájának felfedezése önmagára és másokra vonatkoztatva.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűsége, biztonságra törekvés. A manipulatív természete mozgásformák, mozgásmintáinak végrehajtási módjainak és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete. Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában. A feladat végrehajtások során pontosságra, célszerűsége, biztonságra törekvés. A sporteszközök szabadidős használata igényné és örömforrássá válása.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása. Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön.

Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban. A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben. A tanult táncok és játékok térformáinak megvalósítása.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete.

Különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása változó körülmények között, illetve játékban.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptermészetes és taktikai feladatmegoldásaiban

Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete. Tapasztalati azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték – előkészítő kisjátékokban. A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.

A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

Az alapvető eséstechnikák felismerése, balesetmentes végrehajtása. A tompítás mozdulatának végrehajtása esés közben. A mozgásának és akaratának gátlása késleltetése. Törekvés arra, hogy a támadó – és védőmozgások az ellenfél mozgásaihoz igazodjanak.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról. A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.

A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.

Az időjárási körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

2. évfolyam

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek pontos végrehajtása.

Helyes és helytelen testtartás megkülönböztetése.

Az alkalmazott térformák gyors és pontos kialakítása.

A testnevelés órák alapvető rendszabályainak, fontosabb veszélyforrásainak ismerete.

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása.

A játékszabályok pontos betartása.

A feladat végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.

Egyszerű tornagyakorlat (2-4 mozgásformából) bemutatása.

A tanult táncok és játékok tárformáinak megvalósítása.

A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása.

A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.

3. évfolyam

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.

A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energia-befektetéssel, eszközzel, társakkal.

A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energia-befektetéssel.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.

A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.

Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tempóváltozások érzékelése és követése.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

A 3 lépéses dobóritmus ismerete.

A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapszabályainak és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alapszabályok ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.

Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.

Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

A sportszerű viselkedés értéké válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálódása.

A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

Az saját agresszió kezelése.

Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban

Az uszodai rendszabályok természetessé válása.

A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alapszabályainak és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.

A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

4. évfolyam

Előkészítő és preventív mozgásformák

Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.

Önálló pulzusmérés.

A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.

A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.

A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.

Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.

A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.

A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

Különbségtétel az aktív és passzív ellazulás között. A „tudatos jelenlét” ismerete és annak alkalmazása a gyakorlatban.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.

A bonyolultabb játékfeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

Manipulatív természetes mozgásformák

A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel.

A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.

A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.

A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna és tánc jellegű feladatmegoldásokban

Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is.

A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.

Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.

Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.

A tempóváltozások érzékelése és követése.

A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok vezető műveleteinek ismerete, precizításra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.

A 3 lépéses dobóritmus ismerete.

A különböző intenzitású és tartamú mozgások fenntartása játékos körülmények között, illetve játékokban.

Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.

Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.

Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.

Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.

A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.

A sportszerű viselkedés értékévé válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.

A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálódása.

A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása.

A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

Az saját agresszió kezelése.

Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

Természetes mozgásformák a vízbiztonságot kialakító és úszógyakorlatokban

Vízbe ugrások. Siklások többféle tartásban.

Az uszodai rendszabályok természetessé válása.

A tanult úszásnem fogalmi készletének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.

A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.

A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.

A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

Informatika

4. évfolyam

A tanuló ismerje a számítógép működését.

Tudjon készíteni egyszerű, rajzos és személyhez kötődő dokumentumokat.

Legyen képes információt kifejezni beszéddel, írással, rajzzal, jelekkel.

Legyen képes egyszerű helyzetekkel kapcsolatos kérdések megfogalmazására.

Ismerje a személyi információk és a személyes adatok fogalmát.

Legyen képes eligazodni az iskolai könyvtár tér- és állományszerkezetében.

MAGYAR NYELV

5. évfolyam

Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A kommunikációs folyamat tényezőinek ismerete. A köszönés, a megszólítás, a bemutatkozás, bemutatás, a kérés és tudakozódás különféle formáinak ismerete. Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. A közlési szándéknak megfelelő szókincs, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása. A hangsúlyozás, dallam, tempó és szünettartás szerepe a beszédben. A nem nyelvi jelek fő formáinak: arcjáték, gesztus, testhelyzet, távolságtartás, szemkontaktus szerepe. A nem nyelvi jelek kapcsolata a nyelvi kifejezőeszközökkel.

Olvasás, szövegértés

Az élőbeszéd tempójával egyező, folyamatos hangos és néma olvasás.

Írás, fogalmazás

Személyes élmények megfogalmazása különböző szövegtípusokban: elbeszélés, leírás, jellemzés, levél. Vázlatírás.

Helyesírás

A helyesírási alapelvek (kiejtés szerinti, szóelemző, hagyományos egyszerűsítő) ismerete. A magánhangzók írása a szótőben és a toldalékokban. A mássalhangzók írása a szótőben és a toldalékokban. A betűrendbe sorolás, az elválasztás és a keltezés szabályainak ismerete. A szóelemző írásmód (mássalhangzó-hasonulások, -összeolvadások). A hagyományos és az egyszerűsítő írásmód.

A szavak szerkezete és jelentése

A szó és szóelem megkülönböztetése. A toldalékok típusai. Az egyszerű és az összetett szavak. A hangutánzó, hangulatfestő, egyjelentésű, többjelentésű, azonos alakú, hasonló alakú, rokon és ellentétes jelentésű szavak.

A nyelv szerkezete

A beszélszervek és működésük. A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik. A magánhangzók találkozásai (hangrend és illeszkedés). A mássalhangzók találkozásainak törvényszerűségei. A hang és a betű megkülönböztetése, az írásfajták. Szólások, közmondások, szállóigék jelentésének értelmezése.

6. évfolyam

Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A nyelvi és nem nyelvi kifejezőeszközök tudatos alkalmazása. A nem nyelvi jelek önkéntelen és szándékos megnyilvánulásai. A véleménynyilvánítás.

Olvasás, szövegértés

A szöveghez tartozó kép és szöveg közötti összefüggés felismerése, egyszerűbb ábrák, grafikonok értelmezése.

Írás, fogalmazás

A nem nyelvi jelek szerepe az írásbeli kommunikációban.

Helyesírás

Az igék helyesírása. A főnevek kezdőbetűje. A tulajdonnevek toldalékos alakjai. A földrajzi nevek helyesírása. A földrajzi nevek -i képzős alakjai. A melléknevek, számnevek, határozószók és névmások helyesírása. A szófajok helyes használatára vonatkozó szabályok ismerete.

A szavak szerkezete és jelentése

A szavak szerkezeti elemzése egyszerűbb esetekben: szótő, toldalékok, összetett szavak tagjai.

A nyelv szerkezete

A magyar nyelv szófaji rendszere. Szavak szófajának felismerése, megnevezése szövegben (ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, igenév, névmás, viszonyzó). A szófajok jelentéstani és alaktani jellegzetességeinek ismerete. Az ige jelentése, fajtái, alakja. Az igemódok és az igeidők kapcsolata. Az igeragozás. A főnevek csoportosítása. A főnevek alakja és képzése. A melléknév alakja és szerepe. A számnevek csoportosítása és alakja.

A határozószók csoportosítása és alakja. A névmások csoportosítása, alakja és szövegbeli szerepe. Az igenevek fajtái. A főnévi igenév személyragozása, a melléknévi igenév fajtái, a határozói igenév. A viszonyzó (névelő, névutó, segédige, igekötő, kötőszó, szóértékű módosítószók helyes használata. A szóképzés fajtái.

7. évfolyam

Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

A kommunikáció tényezői. Mondat- és szövegfonetikai eszközök.

A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: kiselőadás, hozzászólás, felszólalás. Az írásbeli és a szóbeli közlésmódok különbségét.

A testbeszéd. Metakommunikáció, gesztusok szerepe. A hétköznapi és irodalmi kommunikáció sajátosságai, különbségei. Az áttételes jelentések felismerése, használata.

Olvasás, szövegértés

Az internetes szövegek olvasásának jellemzői.

Írás, fogalmazás

A köszöntés és a köszönetnyilvánítás. A hivatkozás szabályai.

Helyesírás

A helyesírás értelemtükröző szerepének felhasználása különféle írásbeli műfajokban. Az alárendelő szószerkezetek és szóösszetételek helyesírása. A mellérendelő szószerkezetek és szóösszetételek helyesírása. A mozaikszók helyesírása. Az alany és az állítmány egyeztetése.

A nyelv szerkezete

A szószerkezetek típusai, fajtái: mellérendelés, alárendelés.

A szószerkezetek és a mondatok megalkotásában szerepet játszó viszonyzó és mondatzó.

A szószerkezet-típusok felépítése. Az állítmány fajtái: igei, névszói, névszói-igei.

Az alany fajtái: határozott, határozatlan, általános. A tárgy szószerkezet. A tárgy alakja. A tárgy fajtái: határozott, határozatlan. A határozós szószerkezet. A határozók fajtái: hely-, idő-, mód-, állapot-, eszköz-, társ-, ok-, cél-, fok-mérték, eredet-, eredmény-, részes- és állandó. A határozók kifejezőeszközei, jelölésük. A jelzők fajtái: minőség-, mennyiség-, birtokos, értelmező. A jelzők kifejezőeszközei, jelölésük. A mellérendelő szószerkezetek: kapcsolatos, ellentétes, választó, magyarázó, következtető. A szóösszetételek fajtái.

8. évfolyam

Beszéd-készség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal. Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben. A közéleti kommunikáció iskolai műfajai: vita, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás. A helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókincs használata.

Olvasás, szövegértés

Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése. Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás).

Írás, fogalmazás

Párbeszéd és monológ írása. Néhány tömegkommunikációs műfaj (hír, tudósítás, riport, interjú) műfaji sajátosságoknak megfelelő szövegalkotás. Önéletrajz és kérvény írása.

Helyesírás

A mondatfajták, a mondat szerkezeti típusainak írásjelhasználata; a szöveg központosításának, a párbeszéd és az idézetek leggyakoribb szabályainak ismerete és alkalmazása. Az idegen szavak helyesírása.

A nyelv szerkezete

A mondatok fajtái a kommunikációs tartalom és szándék szerint. A mondatok fajtái szerkezetük szerint. Az alárendelő összetett mondatok és fajtáik. A főmondat és a mellékmondat. Az utalószó és a kötőszó szerepe. A mellérendelő összetett mondatok és fajtáik. A többszörösen összetett mondatok. Önálló mondatalkotások ábra alapján, valamint mondatelemzések. Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően. Az írásjelek fajtái.

A nyelv állandósága és változása

A nyelvrokonság fogalma. A magyar nyelv eredete, helye a nyelvek között. Szókincsünk ősi elemeinek, idegen szavaknak és jövevényszavaknak az ismerete, megkülönböztetése. Az idegen szavak megítélése a mai magyar nyelvben. A nyelvi változás bizonyítékainak értelmezése különböző korokból származó írott szövegeken. Nyelvtípusok és a magyar nyelv agglutináló jellegének bizonyítékai példákkal. Nyelvváltozataink: köznyelv, nyelvjárások, csoportnyelvek. A környezetünkben lévő nyelvváltozatok néhány jellemzőjének megnevezése. A szókincs változása: régi és új szavak.

MAGYAR IRODALOM

5. évfolyam

Mesék

Annak felismerése, hogy a mesék segítenek alapvető magatartásformák, erkölcsi értékek megismerésében és értékelésében Meseélmények, mesehősök, mesei fordulatok, mesei jellemzők felidézése, rendszerezése, kreatív gyakorlatok, mesemondás. Szóbeli kifejezésformák: történetmondás, cselekményismertetés, mesehősök bemutatása; művek, részletek előadása a tanmenetben megjelölt szövegek alapján.

Petőfi Sándor: János vitéz

A *János vitéz* alapján ismerjen fel a tanuló epikai jellemzőket, adott szempontokból elemezze és minősítse a művet (pl. tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő). A kijelölt memoriterek szövegű elődása.

Táj, szülőföld

Az epikai és lírai művek, a nép- és műköltészet jellemző vonásainak ismerete: a cselekmény részei, a szereplők, a szerkezet, a képiség, a zeneiség eszközei, az ütemhangsúlyos verselés. Ismerje fel a tanuló, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik. Olvasói tapasztalatok megidézésével szövegek műfaji különbségének érzékeltetése.

A régió, a lakóhely kultúrája, irodalmi emlékei

Valamely kulturális, irodalmi, népi hagyomány, továbbá jelen, kortárs kulturális tény megismerése a lakóhely (tájegység/település/kerület) vagy az iskolája vonatkozásában. Prezentáció bemutatása erről a témáról.

Család, gyerekek és szülők; barátság, emberi kapcsolatok

Archetipikus helyzetek felfedezése bibliai, mitológiai történetekkel. Arany János *Családi kör* című művének elemző bemutatása.

Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk – házi olvasmány

Hatékony, önálló szövegfeldolgozás *A Pál utcai fiúk* sok szempontú megközelítésére.

A gyermekkori konfliktusok példái, azonosulás a vállalható erkölcsi értékekkel. Az elmélyült olvasás, a hatékony, önálló szövegfeldolgozás jelei a tanulónál.

Szövegalkotás

A tanult irodalmi és egyéb szövegek szerkezetének, tartalmának bemutatása. Az olvasott művekben néhány alapvető irodalmi téma fölismerése. Az olvasott irodalmi művekhez (is) kapcsolódóan az elbeszélés, a leírás, a jellemzés közlésformáinak gyakorlása, rövid érvelő szövegek készítése. Jártasság a korosztály számára készült szótárak használatában. Tájékozódás a könyvtárban.

6. évfolyam

Ballada

A ballada műfaji jellemzőinek, sajátos szerkesztés- és előadásmódjának ismerete; magatartásformák, erkölcsi értékek elemzése. Arany János: *A walesi bárdok* című balladájának értelmezése, a felvetett szempontok befogadásával, megértésével (szerkezet, műfaji jellemzők, magatartásformák).

Monda, rege

Az epikai művekről néhány fontos adat megnevezése: a helyzet, a helyszín, a szereplők, a főhős életútjának állomásai, a cselekmény menete. A kritikai gondolkodás megléte: a történeti forrás és a mondafeldolgozás különbségének felismerése.

Arany János: Toldi

A szövegközeli olvasás, a szövegértelmező, műértelmező képesség(tér- és időviszonyok, cselekmény, a szereplők kapcsolatai; magatartások értelmezése; lélekábrázolás) Arany János *Toldi* című műve alapján. A kijelölt memoriterek kifejező tolmácsolása

Érzelmek, hangulatok, gondolatok

Lírai művek formanyelvének (verselés, képiség) felismerése. Jellemző motívumok, témák azonosítása a tanmenetben megjelölt szövegek alapján. Képesség az epikai és lírai műnem megkülönböztetésére (az ábrázolás irányultsága alapján).

Próbatételek, kalandok, hősök

Arany János *Rege a csodaszarvasról* című művének elemző bemutatása. Magatartásformák (indulat, hirtelen harag), erkölcsi értékek (szeretet, helytállás) különbségtétele. A „próbatétel, kaland, hősiesség” tematika alapján is emberi alaphelyzetek, irodalmi témák, formák felismerése, a tematika sok szempontú megközelítése (pl. jellemformálás, archetipikus helyzetek) a *Toldi*, *Egri csillagok* és a tanmenetben megjelölt más epikai művek segítségével.

Gárdonyi Géza: Egri csillagok – házi olvasmány

Alapvető erkölcsi értékekkel való azonosulás (szerelem, hazaszeretet, hűség, helytállás), az emberi magatartások megítélése és értékelése a mű szövegrészleteinek segítségével. A házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeinek felidézése, alkalmazása. A mű sok szempontú befogadása, értelmezése; az olvasottak önálló dokumentálása (pl. motívumok azonosítása, jegyzetelés, vázlat).

Szövegalkotás

Különböző témájú és műfajú szövegek értő olvasása, értelmes felolvasása. Jól olvasható írás, az írásos szöveg rendezett elhelyezése. Olvasmánytartalmak összefüggő ismertetése az időrend, az ok-okozati összefüggések bemutatásával, a műfaj és a téma megállapítása. Rövid tárgyyszerű beszámoló a feldolgozott művekről: szerző, cím, téma, műfaj.

Elbeszélés, leírás, jellemzés, beszámoló készítése megbeszélte olvasmányok vagy személyes élmény alapján. A személyes élmény néhány mondatos megfogalmazása az olvasott irodalmi művek szereplőinek jellemével, a műben megjelenített élethelyzetekkel, érzelmekkel kapcsolatban. A kapcsolattartás digitális műfajainak alkalmazása.

7. évfolyam

Kisepikai alkotások (pl. kisregény, elbeszélés, novella, legenda, anekdota)

A megértést biztosító hangos és néma olvasás, szöveghű folyamatos felolvasás, szövegmondás. Különböző műfajú és rendeltetésű (szépirodalmi, ismeretterjesztő, értekező) szövegek szerkezetének és jelentésének bemutatása. Kisepikai művek (novella, elbeszélés, karcolat) műfaji sajátosságainak ismerete és egy-egy adott mű elemző bemutatása (Mikszáth és Krúdy-szövegek).

Nagyepikai alkotás – regényelemzés

Epikus szerkezeti elemek elkülönítése, a fő- és mellékszereplők jellemzése a kijelölt Mikszáth-regény segítségével. Nagyepikai alkotás(ok)ban az idő- és térvizonyok azonosítása, elemzése; az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérés érzékeltetése; az előretalások, késleltetések szerepét azonosító szövegértelmezés. A műelemzés alapján műfaji, poétikai, tematikai, erkölcsi következtetések megfogalmazása. Nagyepikai művek jellemzői: szerkezet, idő- és térvizonyok, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előretalás; szereplők rendszere; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.

A kijelölt Mikszáth-regényben megjelenő helyzetek és jellemek, érzelmek és gondolatok összefüggéseinek bemutatása szóban és írásban.

Lírai műfajok (óda, himnusz, elégia, dal, epigramma)

A lírai formanyelv (ritmus, rím, hangzás, képesség) stílusesszékeinek felismerése, szakszerű megnevezése a magyar reformkor és a XIX. század második felének költőinek művei alapján (Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi, Arany, Vajda, Tompa). Az alapvető lírai műfajok sajátosságainak (pl. beszédhelyzet, megszólított; tematika, motívumok, műfaji és tematikus kapcsolatok) felismerése különböző korok alkotóinak művei alapján. Szóképek: hasonlat, megszemélyesítés, metafora.

Alakzatok: ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, szórendcsere.

Egy korstílus – a romantika

A romantika meghatározása, romantikus jegyek, vonások azonosítása, megnevezése, művészeti kapcsolódások feltárása a kijelölt művek alapján.

Nagyepikai alkotás – egy Jókai-regény és a romantikus korstílus (regényelemzés)

Epikus szerkezeti elemek elkülönítése, a romantikus regény tulajdonságai a fő- és mellékszereplők jellemzése a kijelölt Jókai-regény alapján.

A Jókai-regényben megjelenő helyzetek és jellemek, érzelmek és gondolatok összefüggéseinek bemutatása szóban és írásban.

Nagyepikai művek jellemzői: szerkezet, idő- és térvizonyok, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előretalás; szereplők rendszere; magatartásformák értékelése; vélemény megosztása.

Drámai műfajok (egy komédia)

A drámai műnem megfogalmazása, és jellemzőinek (pl. szerkezet, jellem, szituáció, nyelv) feltárása. Képesség az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítására. A tanmenetben megjelölt drámai műben megjelölt konfliktusok, döntések felismerése és mérlegelése. A komikum mint műfajformáló minőség felismerése, formáinak megkülönböztetése.

A média kifejezőeszközei (1)

Történet és elbeszélés a mozgóképen

Az életkornak megfelelő mozgóképi (film, televízió, videó, komputerjáték, web) szövegértés képessége, a mediális írás-olvasástudás. A médiumok nyelvi apparátusára vonatkozó alapszintű tájékozottság.

8. évfolyam

Kisepikai alkotások: prózai és verses (pl. novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, komikus eposz, ballada)

A megismert műfajok stílus eszközeinek megnevezése tárgyyszerűen a tanult szakkifejezésekkel, jellemzésük példákkal. Az olvasott művekben megjelenített emberi problémák bemutatása önálló véleménynyilvánítással. Ismeretek a magyar irodalom nagy korszakairól (a XX. század első és második fele), néhány alkotó portréja, az olvasott művek elhelyezése a korban és a kánonban.

Kisepikai művek műelemzéseinek eljárásainak alkalmazása, a műelemzések alapján következtetések, általánosan érvényes megállapítások megfogalmazása (Móricz és Kosztolányi-alkotások). Szövegtudás megosztása kifejező előadással.

Nagyepikai alkotás regényelemzés

A kijelölt nagyepikai alkotás elolvasása (a tanmenetben megjelölt), több szempontú megközelítése, feldolgozása, a narráció sajátosságainak megbeszélése, megvitatása. Az irodalmi nagy témáinak felismerése, azonosítása pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem.

Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok, óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra

Annak felismerése: a líra különböző műfajai az emberi érzelmek, erkölcsi döntések átélésének és a velük való azonosulás lehetőségét teremtik meg.

Ismeretek a magyar irodalom nagy korszakairól (a XX. század első és második fele), néhány alkotó portréja, az olvasott művek elhelyezése a korban és a kánonban.

Az alapvető lírai műfajok sajátosságainak (pl. beszédhelyzet, megszólított; tematika, motívumok, műfaji és tematikus kapcsolatok) felismerése a *Nyugat* alkotóinak művei alapján. A jelentésteremtő szerep elemzése, a kompozíció meghatározó elemeinek értelmezése, az érzelmi tartalmak megértése

Képesség a reklám, a popzene új szóbeli költészetének értelmezésére, közműveltségi helyének, szerepének megértésére.

Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség)

A magyar klasszikus modernség irodalmi életének és stílusirányzatainak – pl. impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió –, bemutatása, az irányzatok és egy-egy kijelölt mű összefüggésével. A *Nyugat* folyóirat irodalmi és kultúrtörténeti jelentőségének bemutatása.

Nagyepikai alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből magyar vagy világirodalom, regényelemzés

A kijelölt nagyepikai alkotás elolvasása (a tanmenetben megjelölt), több szempontú megközelítése, feldolgozása, a narráció sajátosságainak megbeszélése, megvitatása. Az irodalmi nagy témáinak felismerése, azonosítása pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem.

A népszerű és szórakoztató irodalom néhány gyakori műfajának ismerete, hatáskeltő eszközeik jellemzése. Különböző filmes feldolgozásoknak esztétikai szempontú, kritikus értékelése.

Drámai műfajok egy tragédia és/vagy egy komédia

A drámában (a tanmenetben megjelölt) megjelenített konfliktusok, erkölcsi választások mérlegelése és értékelése, azonosulás a műben megjelenített pozitív értékekkel, magatartásokkal. Képesség drámai hősök jellemzésére, kapcsolataik, konfliktusaik elemzésére. A tragikum/komikum mint műfajformáló minőség megértése, műbeli megjelenési formáinak felismerése.

A média kifejezőeszközei (2)

A mozgóképi és az írott sajtó szövegeinek rendszerezése

A feldolgozott művekről, olvasmányélményekről, színházi előadásról összefoglalás készítése a témának, a kommunikációs alkalomnak megfelelő stílusban felelet vagy rövid írásos beszámoló formájában.

A média társadalmi szerepe, használata

A média nyelve, a médiaszövegek értelmezése

Annak belátása, a mozgóképi és írott szövegek közti választás erkölcsi-esztétikai mérlegelést és értékelést igényel.

A média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepének, működési módjának ismerete. Alapszintű, a média művelődéstörténetére vonatkozó tájékozottság, a naiv fogyasztói szemlélet értékítélete.

ANGOL NYELV
5. évfolyam

A tanuló ismeri az alábbi témakörökhöz tartozó szókincset:

Család
Emberi kapcsolatok
Tágabb környezetünk
Földünk nevezetes tájai
Az iskola világa
Étkezés
Vásárlás
Szabadidő és szórakozás

A tanuló elsajátította a következő nyelvtani ismereteket:

Cselekvés, történés, létezés kifejezése
Jelenidejűség
be
Present simple
Present continuous
Jövőidejűség
Going to*

Birtoklás kifejezése
Possessive adj.
Genitive 's
have (got)

Térbeli viszonyok
Irányok, helymeghatározás
Prepositions, prepositional phrases, adverbs
there is/are

Időbeli viszonyok
Időpont
When? What time?
What's the time?

Mennyiségi viszonyok
Irregular plurals
Cardinal numbers
Ordinal numbers

Minőségi viszonyok

Modalitás
Can – ability
Must

Logikai viszonyok
Linking words

Szövegösszetartó eszközök

Articles

some + plural noun

any + plural noun

some + singular noun

any + singular noun

Personal pronouns

Demonstrative pronouns

Indefinite pronouns*

**a magasabb órászámu csoportok anyaga*

A tanuló megérti az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid szövegeket.

Begyakorolt beszédfordulatokkal tud kommunikálni.

Megérti az egyszerű olvasott szövegek lényegét.

Egyszerű mondatokat ír, mintát követve írott szöveget alkot.

6. évfolyam

A tanuló ismeri az alábbi témakörökhöz tartozó szókincset:

Család
Emberi kapcsolatok
Tágabb környezetünk
Földünk nevezetes tájai
Az iskola világa
Étkezés
Vásárlás
Szabadidő és szórakozás

A tanuló elsajátította a következő nyelvtani ismereteket:

Cselekvés, történés, létezés kifejezése

Jelenidejűség

Present Simple

Present Continuous

Múltidejűség

Past Simple

Past Continuous*

Jövőidejűség

Going to

Will*

Birtoklás kifejezése

Present forms of have

Possessive adjectives

Genitive 's

Térbeli viszonyok

Irányok, helymeghatározás

Prepositions,

Prepositional Phrases,

Adverbs

Időbeli viszonyok

Gyakoriság

How often?

Időpont

When?

What time?

What's the time?

Mennyiségi viszonyok

Regular and irregular plurals

Cardinal numbers

Ordinal numbers

Countable nouns

Uncountable nouns

Minőségi viszonyok
Comparative and superlative of short adjectives
Irregular comparative and superlative forms of adjectives

Modalitás
Can (ability)

Logikai viszonyok
Linking words
Szövegösszetartó eszközök
Articles
Some+plural noun
any+plural noun
Some +singular noun
Any +singular noun
Nominative and accusative of personal pronouns
Demonstrative pronouns
Indefinite pronouns

**a magasabb óraszámú csoportok anyaga*

A tanuló az elsajátított szókincs segítségével megérti az ismert témákhoz kapcsolódó kérdéseket, rövid szövegeket.

Egyszerű nyelvi eszközökkel, begyakorolt beszédfordulatokkal kommunikál.

Egyszerű, olvasott szövegek lényegét, tartalmát megérti.

Ismert témáról rövid, egyszerű mondatokat ír, mintát követve szöveget alkot.

7. évfolyam

A tanuló ismeri az alábbi témakörökhöz tartozó szókincset:

Család
Otthon
Étkezés
Idő, időjárás
Öltözködés
Sport
Iskola, barátok
Szabadidő, szórakozás
Természet, állatok
Ünnepek és szokások
Város, bevásárlás
Utazás, pihenés
Zene, művészetek
Egészséges életmód
Média, kommunikáció
Múltunk és jövőnk

A tanuló elsajátította a következő nyelvtani ismereteket:

Cselekvés, történés, létezés kifejezése

Jelenidejűség

Present Simple

Present Continuous

Present Perfect Simple*

Múltidejűség

Past Simple

Past Continuous

Jövőidejűség

Going to

Future with Will

Birtoklás kifejezése

Past forms of have

Have with will

Possessive adj.

Genitive 's

Possessive pronouns

Térbeli viszonyok

Irányok, helymeghatározás

Prepositions,

Prepositional Phrases,

Adverbs

Időbeli viszonyok

Gyakoriság

How often?

Időpont
When?
What time?
What's the time?

Időtartam
How long? (Past simple)
Already, yet, just*

Mennyiségi viszonyok
Regular and irregular plurals
Cardinal numbers
Ordinal numbers
Countable nouns
Uncountable nouns

Minőségi viszonyok
Hasonlítás
Comparative and superlative of short adjectives
Irregular comparative and superlative forms of adjectives

Modalitás
Képesség Can (ability)
Engedélykérés
Can/could/may expressing permission
Tanácsadás* Should/shouldn't*
Kötelezettség Have to (Past)
Tiltás Mustn't

Logikai viszonyok
Linking words

Szöveg-összetartó eszközök
Articles
Some+plural noun
any+plural noun
Some +singular noun
Any +singular noun
Nominative and accusative of personal pronouns
Demonstrative pronouns
Indefinite pronouns

**a magasabb óraszámú csoportok anyaga*

Az elsajátított szókincs birtokában a tanuló egyszerű, hangzó szövegből ki tudja szűrni a lényegét, konkrét információt.

Válaszol a hozzá intézett kérdésekre.

Rövid párbeszédekben sikeresen kommunikál.

Megért ismerős témákról írt rövid szöveget, illetve megtalálja a fontos információkat.

Összefüggő mondatokat ír hétköznapi témákról.

8. évfolyam

A tanuló ismeri az alábbi témakörökhöz tartozó szókincset:

Család
Otthon
Étkezés
Idő, időjárás
Öltözködés
Sport
Iskola, barátok
Szabadidő, szórakozás
Természet, állatok
Ünnepek és szokások
Város, bevásárlás
Utazás, pihenés
Zene, film, színház
Környezetünk védelme
Egészséges életmód
Múltunk és jövőnk
Média, kommunikáció

A tanuló elsajátította a következő nyelvtani ismereteket:

Cselekvés, történés, létezés kifejezése

Jelenidejűség

Present Simple

Present Continuous

Present Perfect Simple

Múltidejűség

Past Simple

Past Continuous

Used to*

Past Perfect Simple*

Jövőidejűség

Going to

Future with Will

Birtoklás kifejezése

Past forms of have

Have with will

Possessive adjectives

Genitive 's

Possessive pronouns

Térbeli viszonyok

Irányok, helymeghatározás

Prepositions,

Prepositional Phrases,

Adverbs

Reflexive pronouns*

Időbeli viszonyok

Gyakoriság

How often?

Időpont

When?

What time?

What's the time?

Időtartam

How long? (Past simple)

Already, yet, just

Mennyiségi viszonyok

Singulars and plurals

Regular and irregular plurals

Cardinal numbers

Ordinal numbers

Countable nouns

Uncountable nouns

Minőségi viszonyok

Hasonlítás

Comparative and superlative of short adjectives

Irregular comparative and superlative forms of adjectives

Modalitás

Képesség Can (ability)

Engedélykérés Can/could/may expressing permission

Tanácsadás Should/shouldn't

Kötelezettség Have to (Past)

Tiltás Mustn't

Logikai viszonyok

Linking words

Feltételeesség

First conditional

Second/ Third conditional*

Szövegösszetartó eszközök

Articles

Some+plural noun

any+plural noun

Some +singular noun

Any +singular noun

Nominative and Accusative of personal pronouns

Demonstrative pronouns

Indefinite pronouns

Szenvedő szerkezet
Passive Voice

Függő beszéd

Jelen időben

Reported speech with present reporting verb*

Múlt időben

Reported speech with past reporting verb*

**a magasabb óraszámú csoportok anyaga*

A tanuló egyszerű, hangzó szövegből kiszűri a lényeget, a fontos információkat.

A hozzá intézett kérdésekre válaszol, rövid párbeszédben sikeresen vesz részt.

A témákhoz tartozó szókincs birtokában egyszerű történetet elmesél, leírást ad magáról és környezetéről.

Írott szövegben megtalálja a fontos információt, megérti lényegét.

Hétköznapi, őt érintő témákról összefüggő mondatokat, rövid szöveget alkot.

MATEMATIKA

5. évfolyam

Gondolkodási módszerek:

A gondolkodási módszerek követelményei a többi témában konkretizálódnak.

Számтан, algebra:

A tanult számok helyes leírása, olvasása, számegyenesen való ábrázolása, két szám összehasonlítása. A tízes számrendszer biztos ismerete.

Tudjon 10-zel, 100-zal, 1000-rel szorozni, osztani.

Ismerje a hosszúság, a tömeg és az őrartalom mérésének mértékegységeit, tudjon mértékegységet váltani.

Tudja az abszolút érték és az ellentett fogalmát, jelölését.

Tudjon természetes, egész, tört és tizedes tört számokat összeadni, kivonni, tudja ezeket a számokat egész számmal szorozni, osztani. Helyes művelei sorrend biztos alkalmazása a négy alapművelet, és zárójeles műveleti sorok esetén.

Egyszerű egyenletek, szöveges feladatok megoldása következtetéssel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Számegyenes, szám-intervallumok ábrázolása, ábráról való leolvasása.

Konkrét pontok ábrázolása, pontok koordinátáinak leolvasása.

Ismert szabály alapján elemek meghatározása

Síkídomok, ábrák készítése Descartes-féle derékszögű koordináta rendszerben.

Több megoldás keresése.

Geometria, mérés

Körző, vonalzók helyes használata, két vonalzóval párhuzamosok, merőlegesek rajzolása.

Elemi szerkesztések (merőleges, párhuzamos, szakaszfelező merőleges, háromszög, téglalap).

Szakasz másolása, adott távolságok felmérése.

Adott tulajdonságú pontok keresése.

A távolság fogalmának ismerete. A távolság meghatározása adott esetekben.

Kör, gömb szemléletes fogalma, előfordulásuk a gyakorlati életben.

A szög fogalma, mérése, szögfajták felismerése, megnevezése.

Téglalap (négyzet) kerületének, területének, kocka felszínének és térfogatának kiszámítása konkrét esetekben.

Hosszúság és terület szabványmértékegységei és egyszerűbb átváltások konkrét gyakorlati feladatokban. A térfogat, őrartalom, idő, tömeg mértékegységei.

Valószínűség, statisztika

Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen események felismerése.

Két vagy több szám számtani közepének (átlagának) meghatározása

Egyszerű grafikon értelmezése, készítése.

6. évfolyam

Gondolkodási módszerek:

A gondolkodási módszerek követelményei a többi témában konkretizálódnak.

Számтан, algebra:

Az egymilliónál nagyobb természetes számok írása, olvasása.

Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel, ...

Mértékegységek, mértékváltás.

Kerekítés, közelítő érték. Az átlag kiszámítása

Osztó, többszörös, a legnagyobb közös osztó, a legkisebb közös többszörös

Osztathósági szabályok: a 10-zel, 2-vel, 5-tel, 100-zal, A 4-gyel, 20-szal, 25-tel, 50-nel

Prímszám, összetett szám fogalma, számok prímtényezőkre bontása. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása.

Műveletek sorrendje, zárójelhasználat. Hatványozás.

Tört szorzása természetes számmal és törttel. Törtresz kiszámítása.

A tört osztása természetes számmal és törttel.

Tizedes törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal és tizedes törttel.

Számok tizedes tört alakjának felírása

Törtekkel kapcsolatos hétköznapi matematikai problémák, szöveges feladatok megoldása.

Két szám aránya, arányos osztás fogalma.

Az egyenes arányosság fogalma, tulajdonságai. Egyenesen arányos mennyiségek ismeretlen értékeinek meghatározása (elsősorban) következtetéssel

A fordított arányosság fogalma és tulajdonságai

Fordítottan arányos mennyiségek ismeretlen értékeinek meghatározása (elsősorban) következtetéssel.

A százalékkérték kiszámítása.

Az alap kiszámítása következtetéssel és törttel való osztással.

A százalékláb kiszámítása.

Vegyes százalékszámítási feladatok megoldása.

Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása.

A megoldások ábrázolása számegyenesen.

Szöveges feladatok megoldása egyenlettel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Pontok ábrázolása koordináta-rendszerben. Grafikonok értelmezése, adatok leolvasása. Az egyenes arányosság grafikonja. A fordított arányosság grafikonja.

Geometria, mérés

Szakaszfelező merőleges fogalma, szerkesztése. Párhuzamos és merőleges egyenesek szerkesztése, szögmásolás, szögfelezés. Nevezetes szögek szerkesztése.

A kör. (középpont, sugár, átmérő) A kör és egyenes kölcsönös helyzete.

Elnevezések a háromszögekben. Háromszög egyenlőtlenség. A háromszög belső és külső szögeinek meghatározása. Háromszögek, szerkesztése.

Konvex, nem konvex sokszögek. Az oldalak, csúcsok, átlók száma.

Tengelyesen tükrös négyszögek szerkesztése.

A négyzet, téglalap, rombusz, paralelogramma, háromszög kerülete, területe.
Téglatest felszíne és térfogata. A térfogat és űrtartalom mértékegységeinek átváltása.

Valószínűség, statisztika

Konkrét feladatok kapcsán a biztos és a lehetetlen események felismerése. Események valószínűségének sorbarendezése.

Két vagy több szám számtani közepének (átlagának) meghatározása.

Egyszerű grafikon értelmezése, készítése.

7. évfolyam

Gondolkodási módszerek:

A gondolkodási módszerek követelményei a többi témában konkretizálódnak.

Számtan, algebra:

A racionális számok írása, olvasása, nagyság szerinti összehasonlításának, ábrázolásának számegyenesen, kerekítés.

Törtek tizedes tört alakja.

Alapműveletek (összeadás, kivonás, szorzás, osztás) elvégzése egész számok, törtek és tizedes törtek körében.

Mennyiségek törtrésze, törtrészből egész kiszámítása.

Műveletek sorrendje, zárójelek alkalmazása.

Hatványozás pozitív egész kitevő esetén.

A hatványozás azonosságainak alkalmazása konkrét példákon. Tíz pozitív egész kitevőjű hatványai. Számok normálalakja.

Prímszám, összetett szám fogalma, számok prímtényezőkre bontása. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása.

Egyszerű oszthatósági szabályok (hárommal, kilencel, hattal, kettővel, öttel, négygyel, huszonötrel).

Arány, aránypár, arányos osztás, egyszerű gyakorlati esetekben.

Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét feladatokban.

Százalékszámítási és egyszerű kamatszámítási feladatok. Alap, százalékláb, százaléktérték kiszámítása.

Az algebrai egész kifejezés fogalma. Egnemű, különemű kifejezések felismerése. Egnemű tagok összevonása, helyettesítési érték kiszámítása.

Egytagú kifejezés szorzása, osztása egytagú kifejezéssel. Többtagú kifejezés szorzása egytagú kifejezéssel. Többtagú kifejezés szorzattá alakítása kiemeléssel.

Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, mérlegelvével.

Törtegyűthetős egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása a mérlegelv alkalmazásával.

Egyenletek, egyenlőtlenségek grafikus megoldása.

Szöveges feladatok megoldása egyenlettel, egyenlőtlenséggel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése nyíldiagrammal, táblázattal, grafikonnal.

Egyértelmű többértelmű hozzárendelések felismerése. Az egyértelmű hozzárendelések ábrázolása derékszögű koordináta rendszerben. Lineáris függvények $y = a \cdot x + b$ értelmezése, ábrázolása értéktáblázat segítségével. Speciális függvények: egyenes arányosság, elsőfokú és nulladfokú függvény.

Az egyenes és a fordított arányosság mint függvény.

Az egyenes és a fordított arányosság grafikonja.

A sorozat mint függvény.

Geometria, mérés

Konvex és konkáv síkidomok, sokszögek, a sokszögek átlóinak száma, kerülete.

Mértékegységek átváltása konkrét gyakorlati példák kapcsán.

Elnevezések, jelölések, csoportosítás, oldalak és szögek szerint. A belső és a külső szögek közti kapcsolat, a belső szögek összege.

A háromszög szerkesztésének alapesetei, az egyértelmű szerkeszthetőség feltételei. A háromszögek egybevágóságának alapesetei. Magasságvonalak, a terület kiszámítása.

A négyszögek belső szögeinek összege. Négyszögek csoportosítása különböző szempontok szerint. A trapéz meghatározása, elnevezések. Speciális trapézok. A paralelogramma meghatározása, tulajdonságai, szerkesztése. A sokszögek területének kiszámítása, mértékváltások.

Körvonal, körlap, sugár, átmérő, szelő, húr, körív, körszelet, körcikk, körgyűrű és a középponti szög fogalma, felismerése. A kör kerületének és területének kiszámítása.

Az egyenes hasábszármaztatása, hálója, felszíne, elnevezések. A téglatest, a kocka és az egyenes hasáb térfogata.

Az egyenes körhenger származtatása, felszíne, térfogata.

A vektor fogalma, jelölései. Eltolás végrehajtása. Az eltolás tulajdonságai.

A tengelyes tükrözés végrehajtása, tulajdonságai. Középpontos tükörkép megszerkesztése, a tengelyes és a középpontos tükrözés összehasonlítása.

Tengelyesen és középpontosan tükrös alakzatok.

Az egyállású szögek, a csúcshögek, a váltóshögek, a melléshögek és a társhögek fogalma, felismerése.

Valószínűség, statisztika

Számtani átlag, a szóródás terjedelme, táblázatok, diagrammok, grafikonok készítése, elemzése.

Gyakoriság, relatív gyakoriság.

8. évfolyam

Gondolkodási módszerek:

Elemek halmazokba rendezése, halmazok elemeinek felsorolása konkrét példák kapcsán.
A tanult halmazműveletek alkalmazása konkrét feladatokban.

Számтан, algebra:

Hatványozás, műveletek hatványokkal.

Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös meghatározása.

Racionális szám fogalma (véges, végtelen tizedestörtek), példák nem racionális számra (végtelen, nem szakaszos tizedestörtek).

Számok normálalakba írása. A négyzetgyök fogalma.

Algebrai kifejezések. Nevezetes azonosságok alkalmazása.

Szorzáttá alakítás kiemeléssel egyszerű esetekben. Algebrai egész kifejezések szorzása, osztása. Elsőfokú vagy elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása. Alaphalmaz, megoldáshalmaz.

Szöveges feladatok megoldása. Fizikai tárgyú, keveréses, együttes munkára vonatkozó és helyi értékkel kapcsolatos szöveges feladatok megoldása.

Arány, aránypár, arányos osztás.

Egyenes és fordított arányosság felismerése és alkalmazása konkrét feladatokban.

Százalékszámítási és egyszerű kamatszámítási feladatok. Alap, százalékláb, százaléktérték kiszámítása.

Összefüggések, függvények, sorozatok

Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordinátarendszerben.

Lineáris függvények ábrázolása derékszögű koordinátarendszerben táblázat nélkül.

Nem lineáris függvények ábrázolása.

$x \rightarrow x^2$ $x \rightarrow |x|$

Függvénytranszformációk.

Adott feltételnek eleget tevő pontok a koordinátarendszerben.

Egyismeretlenes egyenletek grafikus megoldása.

Sorozatok és vizsgálatuk.

Számítási, mértani sorozatok.

Geometria, mérés

Sokszög fogalma, átlók száma, belsőszögek összege.

A háromszög oldalaira, ill. szögeire vonatkozó állítások.

A háromszög nevezetes vonalai és szerkesztésük.

Pitagorasz-tétel és alkalmazása.

Négyszögek tulajdonságai, szerkesztése.

Nevezetes ponthalmazok és szerkesztésük.

A hasáb, henger, gúla felszíne és térfogata. A kúp. A gömb.

Egybevágósági transzformációk (tengelyes tükrözés, középpontos tükrözés, eltolás, elforgatás) tulajdonságai, végrehajtása.

Szakasz arányos részekre osztása. Középpontos nagyítás és kicsinyítés konkrét arányokkal.

Számítási és szerkesztési feladatok végrehajtása a középpontos hasonlóság témájában.

Valószínűség, statisztika

Számítási átlag, a szóródás terjedelme, táblázatok, diagrammok, grafikonok készítése, elemzése.

Gyakoriság, relatív gyakoriság.

Adathalmazok elemzése és értelmezése, ábrázolásuk. Módusz, medián meghatározása.

Valószínűség kiszámítása.

TÖRTÉNELEM ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

5. évfolyam

Az emberiség őskora.

Egyiptom és az ókori Kelet kultúrája

A tanuló ismerje fel az emberi munka és a környezethez való alkalmazkodás jelentőségét, valamint a különböző emberi közösségeknek (család, törzs stb.) az egyes történelmi korokban betöltött szerepét. Tudatosuljon benne az állam különböző társadalomszervező funkciói (munka megszervezése, védelem stb.). Lásza be, hogy az emberi civilizációt sokak munkája teremtette meg, valamint a múlt emlékei, maradványai megóvásra érdemesek.

Tudjon tankönyvi olvasmányok és képek által közvetített történetekből ismereteket szerezni az őskorról és az ókori Keletről, valamint azok valós és a fiktív elemeinek a megkülönböztetésére a régi korokról szóló történetekben. A történetek elmesélésével fejlessze szóbeli kifejezőmódját. Értse meg az időszámítás jelentőségét és megismeri annak technikáját. Tudja a történelmi térképek sajátosságait, a földrajzi térképekhez viszonyítva is.

Életmód, kereskedelem, város, állam, egyeduralom, gazdaság, társadalom, kultúra, vallás, többistenhit, egyistenhit.

Fogalmak: őskor, ókor, régészet, szerszámkészítés, öntözéses földművelés, Krisztus előtt, Krisztus után, évtized, évszázad, emberöltő, fáraó, piramis, hieroglifa, ékírás, betűírás, múmia, Biblia, Ószövetség.

Személyek: Ádám, Éva, Noé, Mózes, Dávid, Salamon.

Topográfia: ókori Kelet, Egyiptom, Nílus, Jeruzsálem, Mezopotámia, Kína.

Évszámok: Kr. e. 3000 körül (az Egyiptomi Birodalom egyesítése).

Az ókori görög-római világ

A tanuló tudja, hogy az ókori görögöséget a közös nyelv, a mondai történetek, a vallás és az olimpiai játékok kapcsolták össze. Lásza, hogy az athéniak a perzsák elleni harcokban nemcsak a földjüket, városukat védték, hanem a szabadságukat is. Értékelje az ókor hőseinek közösségükért tett bátor, önfeláldozó magatartását. Értse meg, hogy a történelem szereplőit, hőseit elsősorban a közösség érdekében tett cselekedeteik alapján értékelhetjük. Legyen tisztában azzal, hogy az ókori rómaiak olyan hatalmas birodalmat hoztak létre, mely a Kárpát-medence területére is kiterjedt, így fontos a pannóniai római örökségünk kulturális emlékeinek megismerése, megbecsülése és védelme.

Legyen képes szöveges és képi információk gyűjtésére, azok egymással való összevetésére ókori görög-római témákból, valamint korabeli régészeti emlékek megfigyelésére, lelet és rekonstrukció összevetése is. A megismert történelmi fogalmakat helyesen alkalmazza, az egyszerű írásos forrásokat értse meg. Legyen képes történelmi események időrendbe állítására és időszalonon való elhelyezésére is.

Társadalom, társadalmi csoportok, életmód, város, gazdaság, termelés, állam, birodalom, egyeduralom, demokrácia, királyság, köztársaság, császárság, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: mítosz, városállam, olimpia, népgyűlés, Akropolisz, légió, rabszolga, provincia, népvándorlás, Újszövetség.

Személyek: Zeusz, Periklész, Romulus, Hannibál, Julius Caesar, Augustus, Jézus, Mária, József, Attila.

Topográfia: Balkán-félsziget, Olümposz, Athén, Spárta, Perzsa Birodalom, Marathón, Itáliai-félsziget, Róma, Karthágó, Szicília, Római Birodalom, Pannónia, Aquincum, Júdea, Betlehem.

Évszámok: Kr. e. 776 (az első feljegyzett olimpia játékok), Kr. e. 490 (a marathóni csata), Kr. e. V. század közepe (Athén fénykora), Kr. e. 44 (Julius Caesar meggyilkolása), Kr. u. 476 (a Nyugat-római Birodalom bukása, az ókor vége).

A középkori Európa világa

A tanuló tudja, hogy a különböző népek vallása, kulturális, társadalmi és gazdasági tevékenysége kölcsönösen hat egymásra. Lássá, hogy a közösségeket a munka tartja fenn, a gazdasági fejlődés szempontjából pedig fontos az egyéni érdekelttség, valamint azt, hogy a társadalmi életet a szellemi és anyagi viszonyok együttesen határozzák meg. Érzékelje, hogy a korszak meghatározó vallási és szellemi irányzatainak (lovagi kultúra, humanizmus stb.) máig mutató hatásuk van. Ismerje fel a középkori keresztény államok kialakulása jelentőségét.

Legyen képes a középkori Európa főbb változásainak a bemutatására, meghatározó vallásainak megkülönböztetésére jellegzetességeik alapján. Sokoldalúan és kritikus szemlélettel ismerje meg a középkori ember életét, és szóbeli kifejezőképességét fejlessze erről szóló történetek elbeszélésével.

Társadalom, társadalmi csoportok, életmód, város, falu, gazdaság, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, politika, állam, államforma, királyság, császárság, egyeduralom, birodalom, vallás, vallásüldözés, kultúra.

Fogalmak: középkor, uradalom, hűbérúr, hűbéres, vár, jobbágy, robot, majorság, iszlám, pápa, szerzetes, eretnek, kolostor, kódex, lovag, középkori város, céh, járvány, távolsági kereskedelem, könyvnyomtatás.

Személyek: Nagy Károly, Mohamed, Szent Benedek, Gutenberg.

Topográfia: Bizánci Császárság, Frank Birodalom, Mekka, Arab Birodalom, Német-római Császárság.

Évszámok: 622 (Mohamed „futása”), 800 (Nagy Károly császár), XV. század (könyvnyomtatás).

A magyarság történetének kezdetei és az Árpádok kora

A tanuló becsülje meg az országalapítók és -építők (uralkodók és közemberek) munkáját és emlékét. Ismerje fel a közösségi összefogás, áldozatkészség és helytállás erejét a haza építésében és védelmében. Értékelje hazánk európai keresztény államközösségbe való sikeres beilleszkedését, ismerje fel a keresztény értékrend máig ható elemeit és azok jelentőségét. Lássá be, hogy az utókor a korszak szereplőit a közösség érdekében tett cselekedeteik alapján értékeli.

Ismerje meg és dolgozza fel a magyarság régmúltját, a tények és a vitatott kérdések (eredet, rokonság stb.) együttes feltárásával is. Ismerje fel a mondák és valóság közötti kapcsolatokat és ellentmondásokat egyaránt. Különböző források feldolgozása és ütköztetése révén fejlessze kritikai gondolkodását.

Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, gazdaság, termelés, politika, állam, királyság, államszervezet, törvény, adó, vallás, vallásüldözés, kultúra.

Fogalmak: hun, finnugor, félnomád életmód, törzs, nemzetség, nagycsalád, fejedelem, táltos, honfoglalás, kalandozás, vármegye, tized, ispán, tatár, kun.

Személyek: Attila, Álmos, Árpád, Géza fejedelem, Szent István, Gellért püspök, Szent László, Könyves Kálmán, IV. Béla, Szent Margit.

Topográfia: Urál, Etelköz, Vereckei-hágó, Kárpát-medence, Erdély, Esztergom, Pannonhalma, Székesfehérvár, Buda, Muhi.

Évszámok: IX. század (Etelköz), 895–900 (a honfoglalás), 997–(1000)–1038 (I. /Szent/ István uralkodása), 1077 (I. /Szent/ László trónra lépése), 1241–1242 (a tatárjárás), 1301 (az Árpád-ház kihalása).

6. évfolyam

A Magyar Királyság virágkora

Tudatosuljon a tanulóban, hogy a királyokat, uralkodókat a történetekben megismert személyes tulajdonságaik és a kor kihívásaira adott (a társadalom életére hatást gyakorolt) válaszaik eredményessége, illetve önfeláldozó magatartásuk alapján őrzi meg a történelmi emlékezet. Lássa a törökellenes harcok hősiességének máig ható példáját. Ismerje fel az összefogás jelentőségét egy függetlenségéért küzdő nép életében.

Lássa a történelmi személyiség szerepét, jelentőségét, képes személyek, csoportok tetteinek megindokolására, valamint történetek mesei és valóságos elemeinek megkülönböztetésére.

Értse meg és értelmezze a képi és írásos források szövegét.

Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, gazdaság, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, törvény, királyság, vallás, kultúra.

Fogalmak: aranyforint, nádor, nemes, ősiség és kilenced törvénye, kormányzó, végvár.

Személyek: I. Károly, I. (Nagy) Lajos, Luxemburgi Zsigmond, Hunyadi János, Hunyadi Mátyás, I. Szulejmán.

Topográfia: Nándorfehérvár, Visegrád, Mohács.

Évszámok: 1308 (I. Károly), 1456 (Nándorfehérvár), 1458-1490 (Hunyadi Mátyás uralkodása), 1526 (a mohácsi vereség).

A világ és Európa a kora újkorban

A tanulóban tudatosuljon, hogy az emberi alkotótevékenység, kezdeményezőképeség (tudományos felfedezések és technikai találmányok stb.) a gazdasági fejlődés meghatározó elemei. Ismerje fel, hogy a felfedezők, újtók töretlen hite, szilárd akarata és kitartása záloga a sikerességnek. Lássa, hogy a fejlettebb népek, államok erőfölényük birtokában leigázzák, gyarmatosítják a fejletlenebbeket, valamint, hogy az államok közötti és társadalmon belüli konfliktusok nem egyszer háborúhoz vagy polgárháborúhoz vezetnek, melyek jelentős emberáldozatokkal járnak.

Ismerje fel a földrajzi felfedezések jelentőségét és hatását az európai és amerikai életmódra. Értse meg a XVI-XVII. századi vallási megújulás okait és jelentőségét. Legyen képes élményszerű ismeretek szerzésére a kora újkori „fényes udvarokról”, információk gyűjtésére, képi és szöveges források együttes kezelésére, a történelmi és földrajzi atlasz együttes használatára. Keressen párhuzamokat megismert történelmi élethelyzetek, események és mai életünk között.

Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, gazdaság, termelés, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gyarmatosítás, politika, állam, államszervezet, alkotmányos királyság, köztársaság, parlamentarizmus, birodalom, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: újkor, felfedező, gyarmat, manufaktúra, reformáció, protestáns, jezsuita, katolikus megújulás, felvilágosodás, alkotmány.

Személyek: Kolumbusz, Luther, Kálvin, Cromwell, XIV. Lajos, Rousseau, Washington.

Topográfia: Amerika, Versailles, London, Szentpétervár.

Évszámok: 1492 (Kolumbusz), 1517 (Luther fellépése), 1776 (az amerikai Függetlenségi nyilatkozat).

Magyarország a kora újkorban

Erősítse a hazafiság érzését a hódítókkal szembeni védekezés, a hősi önfeláldozás példáin keresztül. A tanuló ismerje fel, hogy az ország közösségeinek széthúzása gyengíti a társadalom védekező képességét a hódítókkal szemben, az összefogás és az egységes fellépés azonban még egy vereség esetén is a behódolás helyett megegyezést eredményezhet.

Ismerje fel a török terjeszkedés megállításának jelentőségét hazánk és Európa szempontjából. Érzékelje, hogy két nagyhatalom közötti helyzetünk fokozott terhet rótt a társadalom minden rétegére. Lásza a politikai megosztottság következményeit. Észlelje, hogy az egyeduralkodó törekvések saját céljával ellentétes hatást válthatnak ki. Legyen képes egymásnak ellentmondó források értékelésére.

Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, nemzetiség, népességfogyás, életmód, város, gazdaság, termelés, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, államszervezet, rendelet, birodalom, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: végvár, hódoltság, szultán, szpáhi, janicsár, kuruc, labanc, hajdú, úrbér, jobbágyrendelet, zsellér, betelepítés, türelmi rendelet.

Személyek: Dobó István, Bocskai István, Bethlen Gábor, Zrínyi Miklós, II. Rákóczi Ferenc, Mária Terézia, II. József.

Topográfia: Pozsony, Bécs, Erdélyi Fejedelemség, Eger, Gyulafehérvár, Debrecen.

Évszámok: 1541 (Buda török kézen), 1552 (a „nagy várháborúk” éve), 1686 (Buda visszavívása), 1703–1711 (a Rákóczi-szabadságharc), 1740–1780 (Mária Terézia).

A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon

A tanuló ismerje fel, hogy a polgárosodással párhuzamosan az szabadság, egyenlőség, testvériség eszméinek együttese nagy társadalmi mozgósító erővel hat. Lásza, hogy a jelentős társadalmi és gazdasági átalakulásoknak egyaránt vannak győztesei és vesztesei, e folyamat vizsgálata feltárhatja a személyes és közösségi sors közötti összefüggéseket. Értse meg, hogy az utókor nézőpontjából többnyire az válik történelmi személyiséggé, hőssé vagy mártírrá, aki a személyes érdekei elé a közösség hosszú távú érdekeit helyezi.

Lásza a középkori államok és a polgári nemzetállamok közti különbségeket. Értékelje a polgári nemzetállammá válás békés és erőszakos útjait. Ismerje meg és értékelje a korszak nagy történelmi személyiségei példamutató életét és munkásságát. Ismerje meg a reformkor legjelentősebb eredményeit, és értékelje ezek jelentőségét a korábbi magyarországi és a korabeli európai viszonyok tükrében. Legyen képes a történelmi forrásokon túl más tantárgyak ismereteinek, információinak felhasználására, következtetések levonására történelmi térképek segítségével.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, forradalom, felemelkedés, lesüllyedés, népességrobbanás, migráció, életmód, város, gazdaság, termelés, erőforrás, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gazdasági válság, adó, politika, állam, államforma, királyság, köztársaság, államszervezet, hatalmi ág, parlamentarizmus, közigazgatás, nemzet, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: népfelség elve, jakobinus, polgári nemzet, ipari forradalom, tőkés, bérmunkás, kapitalizmus, rendi országgyűlés, alsótábla, felsőtábla, reformkor, közteherviselés, cenzúra, sajtószabadság, választójog, felelős kormány, jobbágyfelszabadítás, honvédség, trónfosztás, nemzetiségi törvény.

Személyek: XVI. Lajos, Robespierre, Napóleon, Watt, Széchenyi István, Kölcsey Ferenc, Wesselényi Miklós, Kossuth Lajos, Deák Ferenc, Petőfi Sándor, Batthyány Lajos, Jellasics, Görgei Artúr, Bem József.

Topográfia: Párizs, Waterloo, Debrecen, Isaszeg, Buda, Világos, Arad.

Évszámok: 1789 (a francia forradalom kezdete), 1815 (a waterlooi csata), 1830 (a Hitel megjelenése, a reformkor kezdete), 1832–1836 (reformországgyűlés), 1848. március 15. (forradalom Pest-Budán), 1849. április 14. (a Függetlenségi nyilatkozat), 1849. október 6. (az aradi vértanúk és Batthyány Lajos kivégzése).

7. évfolyam

A nemzetállamok kora és a gazdasági élet új jelenségei

A tanuló ismerje fel a nemzeti öntudatra és a hazafiságra nevelés megjelenésének jellemzőit, a nemzetépítést mint a közösségteremtés új formáját. Tudatosuljon benne a nemzetállamiság társadalmi összetartó ereje.

Legyen képes a középkor és az újkor egy-egy részterületének összehasonlítására, a XIX. századi Európa és Észak-Amerika történelme közös vonásainak egybevetésére. Ismerje fel, hogy a középkori és az újkori vezető államok közül néhány a XIX. században és ma is vezető szerepet tölt be a politikai és gazdasági életben. Ismerje meg és legyen képes mérlegelni a tudományos és technikai fejlődés pozitív és negatív oldalát egyaránt. Értse meg és értelmezze a változások lényegét, legyen képes saját vélemény kifejtésére, önálló kutatómunkával történő alátámasztására. Legyen képes az egyes események nyomon követésére és értelmezésére térképen, bizonyos tények, adatok felkutatásával.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, nemzet, nemzetiség, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, népesedés, életmód, gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, államszervezet, hatalmi ágak, egyeduralom, önkényuralom, királyság, császárság, köztársaság, parlamentarizmus, demokrácia, közigazgatás, birodalom.

Fogalmak: polgárháború, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, szociáldemokrácia, tömegkultúra.

Személyek: I. Vilmos császár, Bismarck, Lincoln, Edison, Marx.

Topográfia: Olaszország, Németország, Egyesült Államok.

Évszámok: 1859 (csata Solferinónál), 1861-1865 (polgárháború az Egyesült Államokban), 1871 (a Német Császárság létrejötte).

Önkényuralom és kiegyezés. A dualizmus kora Magyarországon

A tanuló ismerje fel az uralkodói önkényt, és tudatosuljanak benne a zsarnoki intézkedések hátrányai. A nemzetek közötti szembenállás feloldásaként ismerje fel és fogadja el a kölcsönös engedményeken alapuló megegyezés (kiegyezés) jelentőségét. Ismerje meg és becsülje meg a békés országépítő munka eredményeit, értékeit.

Ismerje meg a magyar történelem főbb csomópontjait, kiemelkedő gazdasági és társadalmi folyamatait, fontosabb történéseit a XIX. század második feléből. Értse meg, hogy az adott lehetőségek minél teljesebb körű kihasználása európai összehasonlításban is jelentős előrelépést hozott. Legyen képes elemezni a korszak eredményeit, összehasonlítva a korábbi magyarországi fejlődés ütemével, illetve a korabeli európai viszonyokkal. Értékelje egy-egy jeles politikus, személyiség munkásságát.

Társadalom, társadalmi csoport, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrások, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gazdasági válság, adó, politika, állam, államforma, államszervezet, önkényuralom, hatalmi ág, parlamentarizmus, közigazgatás, birodalom, vallás.

Fogalmak: passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, dualizmus, millennium, agrárország, emigráció, amnesztia.

Személyek: Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Kandó Kálmán, Bánki Donát.

Topográfia: Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest.

Évszámok: 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepségek).

A nagyhatalmak versengése és az első világháború

A tanuló ismerje fel az emberi élet értékeit kiélezett történelmi helyzetben, utasítsa el a háború pusztításait, értse meg, fogadja el, sőt érezze feladatának a hősi halottak emlékének ápolását, ismerje fel a békés életviszonyok jelentőségét.

Tudja az első világháborúhoz vezető történelmi folyamatokat, benne a szövetségkötéseket. Képes legyen önállóan tájékozódni, a katonai eseményeket nyomon követni a térképen. Tudatosuljon benne, hogy Európa történelmének addigi legvéresebb időszaka az első világháború volt.

Társadalom, társadalmi csoport, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági teljesítmény, politika, állam, államforma, államszervezet, birodalom, szuverenitás, háború, hadsereg.

Fogalmak: villámháború, állásháború/állóháború, bolsevik, szovjet, hátország, kétfrontos háború.

Személyek: II. Vilmos, Lenin, Wilson, II. Miklós.

Topográfia: Szerbia, Szarajevó, Pétervár, Oroszország.

Évszámok: 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel).

Európa és a világ a két háború között

A tanuló ismerje fel, hogy a háborút lezáró békéket kizárólag a győztesek érdekeinek megfelelően kötik meg. Tudja a háború és a válságok következményeként a szélsőséges politikai erők befolyásának növekedésének és hatalomra jutásának veszélyeit, azonosítsa a modern diktatórikus rendszerek jellemzőit, és ítélje el azokat.

Ismerje meg a háború utáni rendezést és következményeit. Legyen képes nyomon követni térképen a területi változásokat. Értse meg a történelmi összefüggéseket, egyszerűbb háborús forrásokat képes elemezni. Ismerje fel, hogy a két világháború közötti időszak a demokráciák és diktatúrák közti vetélkedés jegyében telt el.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, gazdasági válság, politika, állam, államforma, államszervezet, egyeduralom, demokrácia, parlamentarizmus, diktatúra, közigazgatás, birodalom, szuverenitás.

Fogalmak: békediktátum, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, fasizmus, nemzetiszocializmus, kisantant, proletárdiktatúra, tőzsde, részvény, gazdasági válság.

Személyek: Clemenceau, Sztálin, Roosevel, Mussolini, Hitler.

Topográfia: Szovjetunió, New York.

Évszámok: 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (a Szovjetunió megalakulása), 1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése).

Magyarország a két világháború között

A tanuló azonosítsa nemzeti önvédelem és az önfeladás közötti különbséget, ismerje fel a politikai kalandorság jellemzőit és következményeit. Tudatosuljon benne a trianoni békediktátum és országcsönkítés igazságtalansága, és nemzeti sorstragédiaként élje meg azt. Értse meg, hogy egy-egy nemzet érdekérvényesítése legtöbbször egy másik nemzet kárára történik, így a vesztes fél ezt nem egyszer végzetes katasztrófaként éli meg.

Az ismeretek, információk, érvek, ellenérvek egymással szembe- és egymás mellé állításával önálló véleményt alkosson az adott korszakról. Ezek alapján a korszak és szereplői tevékenységét kiegyensúlyozottan értékelje, elismerve azok eredményeit, de nem elhallgatva bűneit sem. Ismerje fel, hogy a két háború közötti magyar politikát döntően a trianoni

döntésre választ adó revízió határozta meg. Legyen képes térképen bemutatni a Trianont követő területi változásokat, majd a revíziók ideiglenes eredményeit.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, életmód, város, nemzet, nemzetiség.

Fogalmak: őszirozsás forradalom, tanácsköztársaság, vörösteror, fehérterror, kormányzó, numerus clausus, konszolidáció, revízió, zsidótörvény.

Személyek: Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Teleki Pál.

Topográfia: Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia.

Évszámok: 1918. október vége (az őszirozsás forradalom), 1919. március (a Magyarországi Tanácsköztársaság kikiáltása), 1920. március (Horthy kormányzóvá választása), 1920. június 4. (Trianon), 1938 (az első bécsi döntés), 1940 (a második bécsi döntés).

A második világháború

A tanuló ismerje fel a társadalmi kirekesztés különböző formáit, utasítsa el az ún. fajelméletet, felismerve annak következményeit. Tudatosuljanak benne a háttérháborúkat sem kímélő háborús pusztítások. A frontkatonák és a civil lakosság személyes sorsán keresztül ismerje fel a háború kegyetlenségének és a hősi helytállás kettősségét.

Ismerje meg az emberiség legnagyobb háborújának fontosabb eseményeit, és önálló véleményt alkosson azokról. A korszak tanulmányozása során erősödjön benne a társadalmi igazságosság iránti igény, az emberi jogok és a demokratikus intézményrendszerek tiszteletének fejlesztése, valamint a béke megőrzése fontosságának belátása. Tudatosuljanak benne azok az okok, amelyek a pusztító háborúhoz vezettek, és melynek része a népiirtás és a holokauszt. Legyen képes önálló tudásbővítésre az iskolán kívül szerzett ismeretek (pl. filmek) felhasználásával. Ismerje és tudja ábrázolni (pl. időszalagon, rendszerező táblán) a háború fontosabb történései időrendjét, legyen képes a térképen az egyidejűleg több fronton (és földrészen) is zajló események nyomán követésére. Legyen tájékozott a háború fontosabb szereplőiről, megfelelően értékelve a tevékenységüket.

Társadalom, társadalmi csoport, népességfogyás, migráció, életmód, gazdaság, termelés, erőforrás, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, államszervezet, diktatúra, birodalom, emberi jog, polgárjog, vallásüldözés.

Fogalmak: tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, zsidóüldözés, holokauszt, gettó, deportálás, partizán.

Személyek: Churchill, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc.

Topográfia: Lengyelország, Sztálingrád, Don-kanyar, Normandia, Auschwitz, Berlin, Jalta, Hirosima.

Évszámok: 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1941. június 27. (Magyarország hadba lépése), 1941. december 7. (Pearl Harbor, az Egyesült Államok hadba lépése), (1943. január (a doni katasztrófa), 1943. február eleje (a sztálingrádi csata vége), 1944. március 19. (Magyarország német megszállása), 1944. június 6. (a normandiai partraszállás), 1944. október 15-16. (Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége Magyarországon), 1945. május 9. (Európában befejeződik a háború), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja).

8. évfolyam

Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése

A tanuló ismerje fel az európai kontinens természetellenes megosztottságának veszélyeit, legyen képes ennek személyes sorsokon keresztül való átélésére. Lássa a nukleáris háború lehetőségének veszélyeit. Tudatosuljanak benne a demokratikus és diktatórikus társadalmi rendszerek közötti különbségek az emberi szabadságjogok biztosítása terén. Lássa, hogy a demokrácia a közös döntés intézményrendszerének az emberi jogokat leginkább biztosító formája.

Ismerje fel, hogy a közelmúlt eseményei nagyban meghatározzák napjaink történéseit. Legyen képes önállóan tájékozódni és véleményt alkotni az adott kor fordulópontjairól, valamint különböző időszakokat összevetni, összefüggések megállapítása céljából. Tudjon érvelni az egyes történelmi folyamatok (pl. globalizáció) kérdésében. Legyen képes akár egymásnak ellentmondó források értékelésére, értelmezésére a történelmi hitelesség szempontjából.

Társadalom, társadalmi csoport, társadalmi mobilitás, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog.

Fogalmak: hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom.

Személyek: Truman, Marshall, Hruscsov.

Topográfia: Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet.

Évszámok: 1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása).

Magyarország a második világháború végétől az 1956-os forradalom és szabadságharc leveréséig

A tanuló ismerje meg Magyarország szovjet mintára történő erőszakos átalakítását, értse meg a kommunista diktatúra jellegét és lényegét. Értékelje az 1956-ban az idegen elnyomás és zsarnokság ellen föllázadt emberek, közösségek bátorságát, feladatvállalását, adott esetekben hősiességét, a hazafiságra nevelés és a nemzeti öntudat megerősítése érdekében. Érezzen együtt a szabadságharc hőseinek és áldozatainak sorsával, legyen szolidáris velük.

Ismerje fel, hogy a XX. században a két totalitárius diktatúra miképpen és milyen áldozatok árán alakította a világ, és benne Magyarország sorsát. Ismerje meg a kommunista diktatúrák embertelenségét, az ebből fakadó elnyomás, az alacsony életszínvonal jellegzetességeit, a vasfüggöny mögötti bezártság képtelen világát. Merítsen ismereteket az akkor élt emberek visszaemlékezéseiből.

Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség;

gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, állampolgári jog, vallásüldözés, egyházüldözés, vallásszabadság.

Fogalmak: népbíróságok, államosítás, internálás, pártállam, ÁVH, kitelepítések, tervgazdaság, kollektivizálás, szövetkezet, tömegpropaganda,

Személyek: Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Mindszenty József, Nagy Imre, Kádár János.

Topográfia: Debrecen, Recsk, Hortobágy.

Évszámok: 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (a második köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete).

A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása

A tanuló ismerje fel a kommunista államberendezkedés fejlődésképtelenségét, tudatosuljanak benne a bukás körülményei és következményei. Ismerje meg a két világrendszer vetélkedésének főbb történéseit. Ismerje fel a szovjet típusú országokban végbemenő rendszerváltozás lényegi elemeit.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: tervgazdaság, piacgazdaság, beat-korszak, olajárrobbanás, atomkatasztrófa, mamutcégek, nemzetközi pénzvilág, csúcstechnológia.

Személyek: Brezsnyev, Kennedy, Reagan, Gorbacsov, II. János Pál.

Topográfia: Ukrajna, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország, Szlovákia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Németország, Prága, Csernobil.

Évszámok: 1962 (a kubai rakétaválság), 1968 (a „prágai tavasz”, nyugati diáklázadások), 1989 (a berlini fal lebontása), 1991 (a Varsói Szerződés és a KGST felszámolása, a Szovjetunió felbomlása), 1991-1999 (a délszláv háború), 1991-2004 (Jugoszlávia felbomlása), 1993 (Csehszlovákia szétválása, Csehország és Szlovákia létrejötte), 1999 (Jugoszlávia NATO bombázása).

A Kádár-korszak jellemzői

A tanuló ismerje meg az 1956-ot követő kegyetlen megtorlást, tudatosuljon benne a társadalom és a hatalom közötti kényszerű kompromisszum eredménye és kártékony volta.

Legyen képes önálló vélemény alkotására a XX. század közép-kelet-európai népeinek történetéről. Ismerje meg hazánk útját a forradalom utáni megtorlástól a kádári időszak, a „legvidámabb barakk” főbb eseményein keresztül a rendszerváltozásig.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.

Fogalmak: munkásörtség, konszolidáció, népfelkelés, puha diktatúra, amnesztia, háztáji, pártállam, szamizdat, demokratikus ellenzék.

Személyek: Kádár János.

Topográfia: Salgótarján, Százhalombatta, Bős-Nagymaros, Monor, Lakitelek.

Évszámok: 1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1985 (monori találkozó), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása).

Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése

A tanuló mérlegelje a globalizációs folyamatok előnyeit és hátrányait, legyen képes megítélni a történelmi-társadalmi kérdéseket, folyamatokat a demokratikus értékek jegyében.

Tudja a globalizáció és a rendszerváltozás közötti összefüggéseket. Alakuljon ki benne a kisebbségek iránti megértés, a demokratikus és a környezettudatos gondolkodás.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: multikulturalizmus, terrorizmus, migráció, , integráció, euró, internet, tömegkommunikáció.

Topográfia: az EU tagállamai.

Évszámok: 1992 (a maastrichti szerződés aláírása), 1995 (a schengeni egyezmény életbe lépése), 2002 (az euró bevezetése), 2001. szeptember 11. (terrortámadások az Egyesült Államokban), 2004 (tíz új tagállam csatlakozik az EU-hoz, köztük Magyarország is).

Demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon

A tanuló ismerje fel a demokratikus átalakulás jelentőségét, az ezt tagadó álláspontokat kritikával illesse, a következményeket differenciáltan értékelje. Ismerje meg a demokratikus intézményrendszer működése fontosságát, erősödjön benne a haza iránt érzett elkötelezettség érzése.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.

Fogalmak: privatizáció, rendszerváltás/rendszerváltozás, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer, jogállam.

Személyek: Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc.

Topográfia: Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland).

Évszámok: 1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett).

Társadalmi szabályok

Tudatosuljanak benn a legfontosabb együttélési szabályok jellemzői. Tudja értelmezni a különféle típusú társadalmi szabályokat, a közös és az eltérő vonásokat.

Társadalom, norma, szabály, jog, kötelesség.

Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, alapvető emberi jog, gyermeki jog, hivatal, egyenlőség, társadalmi különbség, társadalmi egyenlőtlenség.

Állampolgári alapismeretek

Ismertesse napjaink legjellemzőbb politikai rendszereit, és rendszerezze az ezzel kapcsolatban korábban tanult fogalmakat. Tekintse át nagy vonalakban a modern politikai rendszer működési mechanizmusát.

Állam, politikai rendszer, államforma, királyság, köztársaság, hatalom, intézmény, szervezet, kormányzás, demokrácia, diktatúra, szélsőséges pártok és mozgalmak, államszervezet, hatalommegosztás.

Hatalmi ág, érdekképviselő, állampolgári jogok, állampolgári kötelességek, közjó, politikai intézmény, média, közélet, nyilvánosság.

Pénzügyi és gazdasági kultúra

Ismertesse a tudatos tervezés és a személyes felelősségvállalás szerepét. Ismertessen néhány gazdasági-pénzügyi alapfogalmat.

Munka, gazdaság, piac, pénz, termelés, fogyasztás.

Piacgazdaság, háztartás, vállalat, belföld, külföld, pénzügyi közvetítő, bankjegy, pénzhelyettesítő, költségvetés, bevétel, kiadás, egyenleg, megtakarítás, betét, kötvény, befektetési jegy, hitelfelvétel, kamat, árfolyam, infláció.

Háztartás és családi gazdálkodás

Ismertesse az egyéni felelősség, kezdeményezőképeség és az alkotó munka szerepét. Értse meg a pénzkezelés alapvető fogalmait a családi gazdálkodás legfontosabb kérdéseire kapcsolódóan.

Család, szükséglet, munka, tulajdon, jövedelem.

Háztartás, költségvetés, bevétel, kiadás, társadalmi juttatás, tulajdonból származó jövedelem, örökség, nyereség, vagyon, létszükségleti kiadás, nem létszükségleti kiadás, beruházás, egyenleg, megtakarítás, befektetés, hitel, kamat, bank, bankszámla, bankkártya, banki művelet, lakossági folyószámla.

Médiakörnyezet, a média funkciói, a nyilvánosság. A médiamodellek és intézmények.

A média társadalmi szerepe, használata – Reklám és hír a hagyományos és az új médiában

Tisztázza a média, kitüntetetten az audiovizuális média és az internet társadalmi szerepét, működési módját. Értse meg, hogy miért jelenik meg a média közönsége kettős szerepben: mint vásárló és mint áru. Sajátítsa el a résztvevő és aktív állampolgári szerepet. Értelmezze át a „naiv fogyasztói” szemléletet, alakítsa ki az önálló és kritikus attitűdöt, a kritikai médiatudatosságot.

Média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg, nyilvánosság. Közszolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média. Hír, kommentár, hírtérték, hírverseny, pártatlanság, hírportál, közösségi oldal.

HON- ÉS NÉPISMERET

5. évfolyam

A lakóhely nevezetes épületeinek, a régió jele szülőtteinek ismerete.

A Hajdúság néprajzi jellemzői, néphagyományai.

A paraszti élet hétköznapijai, a jeles napi szokások.

A tárgyi néprajz egy területének részletes elemzése.

Nemzetiségi népcsoportok földrajzi elhelyezkedése, határainkon túl élő magyarok a Kárpát-medencében.

ERKÖLCSTAN

5. évfolyam

A tanuló ismerje fel az egészség megőrzésének jelentőségét, és tudja, hogy maga is felelős ezért. A beteg és a fogyatékkal élő emberek iránti empátia megnyilvánulása. Ismerje fel, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és mi magunk is szerepet játszhatunk a természet károsításában vagy védelmében. Ismeri saját személyiségjegyeit, törekszik a megalapozott véleményalkotásra, illetve vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.

Gondolkodjon azon, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és időnként választania kell még a számára fontos értékek között is. Képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; átlátja saját kapcsolati hálójának a szerkezetét; rendelkezik a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával (kommunikációs technikák amelyek segíthetnek a barátság ápolásában és az esetleges konfliktusok feloldásában). A közösséghez való tartozás fontosságának érzete. Az osztályban felmerülő előítéletek és sztereotípiák kezelése. A csoporttagok közötti összetartozás érzését kiváltó legfontosabb tényezők bemutatása. Egy-egy személy csoporton belüli helyzetének felismerése.

6. évfolyam

Tudatában van annak, hogy az emberek sokfélék, elfogadja és értékeli a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget, valamint az etnikai és kulturális különbségeket. A vallások sokszínűségével és közös jellemzőivel kapcsolatos, különféle forrásokból származó ismeretek.

A modern technika mindennapi életet érintő pozitív és negatív hatásainak felismerése. A média viselkedést befolyásoló hatásainak bemutatása.

Tisztában kell lenni azzal is, hogy az internet használatával és a virtuális közösségekkel kapcsolatos veszélyek reálisak, mai problémák. Ismeri a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait, s felismeri magán a függőség kialakulásának esetleges előjeleit.

Tisztában van vele, hogy a reklámok a nézők befolyásolására készülnek.

A tulajdonhoz való személyes viszony árnyalása, a közösségi és a köztulajdon fogalma.

A tanuló számára fontos a közösséghez való tartozás érzése; képes átlátni és elfogadni a közösségi normákat.

Nyitottan fogadja a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.

Érzékeli, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén szerepet vállal a rászorulóknak segítségében.

Megbecsüli a neki nyújtott segítséget.

7. évfolyam

A tanuló megérti, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésre és önmaga vizsgálatára.

Az önfelfogadás és az akaratérő megléte.

Érti, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják.

Képes reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.

Életkorának megfelelő szinten ismeri önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor képes reálisan felmérni a lehetőségeit. Képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget.

Képes ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni.

Tisztában van vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért.

Annak megértése, hogy milyen szerepet játszik az intim párkapcsolat az emberek életében. A szexuális visszaélések veszélyeinek ismerete. Az autonóm gondolkodás megléte.

8. évfolyam

Van elképzelése saját jövőjéről, és tisztában van vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie. Fontosnak érzi a közösséghez tartozást, miközben törekszik személyes autonómiájának megőrzésére. Képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést. Tisztában van a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel. Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet. Kialakultak benne az európai identitás csírái.

Nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására. Az európai identitás jegyeinek ismerete. Elfogadja és felismeri, hogy napjaink globális világában a kultúrák és a népcsoportok számos ok miatt keverednek egymással, ami előnyökkel és nehézségekkel is együtt járhat. A személyes jövőkép kialakítása, az egyéni és közösségi boldogulást támogató értékek melletti elköteleződés.

A nagy világvallások legfontosabb tanításainak ismerete. A viláértelmezések közötti párbeszéd fontosságának elfogadása.

TERMÉSZETISMERET

5. évfolyam

Állandóság és változás környezetünkben – Anyag és közeg

- Élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai, mérhető jellemzői.
- A talaj, a levegő és a víz tulajdonságai, szerepük az élővilág és az ember életében.
- A víz tulajdonságai, megjelenési formái, jelentősége a természetben.
- A talaj szerkezete, képződése, szennyeződése és pusztulása.
- A levegő összetétele.

Élet a kertben

- A növényi test felépítése, a szervek működése, a növények életfeltételei.
- Gyümölcs- és zöldségfélék környezeti igényei, termőhelye, testfelépítése, ehető részei, élettartama, felhasználása.
- A zöldség- és gyümölcsfélék szerepe az egészség megőrzésében. Fogyasztásuk higiénés szabályai.
- A gyümölcs- és zöldségfélék kártevői: burgonyabogár, káposztalepke, házatlan csigák, monília.
- A kártevők elleni védekezés. A vegyszerhasználat következményei.
- A petúnia és a tulipán szervei, testfelépítése.
- A földigiliszta és az éti csiga testfelépítése, életmódja, jelentősége.
- Jellegzetes kerti madarak.

Állatok a házban és a ház körül

- Az állati eredetű tápanyagok szerepe az ember táplálkozásában.
- A házban és a ház körül élő állatok: házi veréb, füstifecske, házi légy testfelépítése, életmódja, jelentősége.
- Az állatok szerepe a betegségek terjesztésében. A megelőzés lehetőségei.
- Madárvédelmi alapismeretek.

Tájékozódás a valóságban és a térképen

- A mozgás és mozgásállapot-változás. A hőmérséklet- és a mozgás változásával járó kölcsönhatások.
- A mágneses kölcsönhatás: vonzás, taszítás. A mágneses mező.
- A gravitáció.
- Az elektromos kölcsönhatás: vonzás, taszítás. Az elektromos energia felhasználása, szerepe a mindennapi életben.
- Az erő mérése.
- Az energiatakarékosság.
- Hőjelenségekkel járó kölcsönhatások következményei és energiaváltozásaik (halmazállapot-változás, égés, hőtágulás, hőterjedés).
- A fény tulajdonságai és kölcsönhatásai. A színek.
- Az élő szervezetek energiája.
- Állandóság és változás a környezetünkben, kölcsönhatások
- Iránytű. Fő-és mellékvilágítójak.
- A valós tér átalakítása, alaprajz, térképszerű ábrázolás. A térábrázolás különböző formái – útvonalrajz, térkép vázlat.
- A térképi ábrázolás jellemzői: égtájak, szín- és jelkulcs, névírás, méretarány, aránymérték.

- Térképfajták: domborzati, közigazgatási, turista-, és kontúrtérkép.
- Hazánk nagytájai, szomszédos országaink.
- Bolygónk térségei: földrészek és óceánok.
- Helymeghatározás: földrajzi fokhálózat.
- Európa helyzete, határai. Hazánk helye Európában.
- A Föld és a Világegyetem. A Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben.
- Égitest, csillag, bolygó, hold. Sarkcsillag, csillagképek.
- A Naprendszer. A Nap jelentősége. A Nap, a Föld és a Hold egymáshoz viszonyított helyzete, mérete, távolsága, mozgása, kölcsönhatása.
- Kopernikusz hipotézisének tudománytörténeti jelentősége.
- A Föld alakja. A tengely körüli forgás és a Nap körüli keringés következményei.
- Éghajlati övezetek. Időjárás, éghajlat és elemeik: napsugárzás, hőmérséklet, csapadék, szél.
- Légköri alapfolyamatok: felmelegedés, lehűlés, szél keletkezése, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, a víz körforgása és halmazállapot-változásai.
- Éghajlat-módosító tényezők: földrajzi szélesség, óceántól való távolság, domborzat.
- Magyarország éghajlata: száraz és nedves kontinentális éghajlat.
- Veszélyes időjárási jelenségek: villámlás, szélvihar, hóvihar, hőség.
- Természet és társadalom kölcsönhatásai
- Gazdasági ágazatok: mezőgazdaság, ipar, szolgáltatás. A gazdaság természeti feltételei.
- Településtípusok: tanya, falu, városjellemező képe, társadalmi, gazdasági szerepe. Élet a városban. A gazdasági ágazatok együttműködése.
- A város mesterséges életközösségének, sajátos állatvilága: házi egér vándorpatkány, csótány, feketeterítő, galamb, elszaporodásuk feltételei és következményeik
- A betegség terjesztő állatok elleni védekezés formái.
- A háztartás anyag- és energiagazdálkodása. Víz- és energiafelhasználás. Környezetszennyezés és csökkentésének formái. Szelektív hulladékgyűjtés.
- A lakóhelyi táj természetföldrajzi és gazdasági-társadalmi jellemzői.
- Hazánk fővárosa, Budapest: földrajzi helyzete, gazdasági, kulturális jelentősége.

6. évfolyam

Hegyvidékek, dombvidékek

- Hazai hegységeink keletkezése, a belső erők szerepe a hegységképződésben: gyűrődés, vetődés, vulkánosság.
- A külső felszínformáló erők: víz, szél, jég, hőmérsékletingadozás hatásai.
- Kőzetek vizsgálata.
- Az Északi-középhegység és a Dunántúli-középhegység természeti adottságai, tájai.
- Bükk Nemzeti Park természeti értékei.
- Élet a hegyvidékeken: A természeti erőforrások és az általuk nyújtott lehetőségek. Az erdő gazdasági jelentősége, napsütötte déli lejtők – szőlőtermesztés – borászat, ásványkincsek és ipari felhasználásuk.
- Az ember gazdasági tevékenységének következményei. A táj arculatának változása.
- A dunántúli domb- és hegyvidék, Nyugat-magyarországi peremvidék természeti adottságai, tájai.
- Élet a dombvidéken. Természeti erőforrások.
- Termesztett növényei: lucerna, repce testfelépítése, termesztése, felhasználása.
- A növénytermesztés, állattenyésztés és az élelmiszeripar kapcsolata.
- A mezőgazdaság hatása a környezetre: talajpusztulás, környezetszennyezés.
- Hazai erdőségek földrajzi helye, kialakulása, gyakori erdőtípusainak jellemzői.
- Az erdő mint életközösség. Az erdő szintjei, a környezeti tényezők függőleges irányú változásai.
- Az erdőszintek legjellemzőbb növényeinek környezeti igényei, faji jellemzői, testfelépítése, hasznosítása, az életközösségben betöltött szerepe.
- A kalapos gombák testfelépítése, táplálkozása, szaporodása. Szerepük az életközösségekben, az egészséges táplálkozásban. A gombafogyasztás szabályai.
- Az erdő gerinctelen és gerinces állatainak külleme, teste, élete, szerepe az erdő életében.
- A kullancsok által terjesztett betegségek, az ellenük való védekezés.
- Táplálkozási láncok, táplálékhálózat.
- A vadgazdálkodás szerepe, jelentősége.
- Az erdő szociális, környezetvédő szerepe; veszélyeztetettsége. Az erdőjárás szabályai.
- Herman Ottó munkásságának jelentősége.

Alföldi tájakon

- Hazai alföldjeink keletkezése.
- A Kisalföld és az Alföld tájai, természeti adottságai.
- A füves puszták jellegzetes növényei: fűfélék, gyógy- és gyomnövények, jellemzőik, jelentőségük.
- Az életközösség állatai: sáskák, szöcskék, gyíkok, fácán, mezei pocok, mezei nyúl, egerészölyv szervezete, életmódja.
- A Kiskunsági vagy a Hortobágyi Nemzeti Park természeti értékei.
- Alföldek hasznosítása, szerepük a lakosság élelmiszerellátásában. Termesztett növényei: búza, kukorica, napraforgó; jellegzetes szerveik, termesztésük, felhasználásuk.
- A növénytermesztés, állattenyésztés és az élelmiszeripar összefüggései.

Felszíni és felszín alatti vizek

- Felszín alatti vizek: talajvíz, hévíz, ásványvíz, gyógyvíz jellemzői, jelentősége az ember életében, gazdasági életében.

- A belvizek kialakulásának okai és következményei, az ellene való védekezés formái.
- Felszíni vizek: hazánk legjelentősebb állóvizei, folyóvizei. A folyók útja a forrástól a torkolatig. Vízyűjtő terület, vízváltó, vízjárás, folyók felszínformálása.
- Árvizek kialakulásának oka, az ellene való védekezés formái.
- Állóvizek keletkezése, pusztulása. Legnagyobb tavunk: a Balaton (keletkezése, jellemzése).
- A folyók, tavak haszna, jelentősége. Vízzennyezés okai, következményei, megelőzésének lehetőségei. Vizek védelme. Víz tisztítási eljárások.
- A Balaton-felvidéki vagy a Fertő-Hanság Nemzeti Park értékei.

Vizek, vízpartok

- A vízi élőhely jellemző élettelen környezeti tényezői.
- Vizek egysejtűi: zöld szemes ostoros, papucsállatka, baktériumok testfelépítése, életmódja.
- Vízi-vízparti növénytakaságok vízszintes tagozódása: lebegő, gyökerező hínár, nádas mocsárterek, ártéri erdők jellegzetes növényeinek testfelépítése, életmódja jelentősége.
- A vízi-vízparti életközösség jellemző gerinctelen és gerinces állatainak testfelépítése, élete, jelentősége az életközösségben, az ember életében, védettségük.
- Kölcsonhatások az életközösségben: táplálkozási láncok, táplálékhalózatok.
- Az életközösség veszélyeztetettségének okai, következményei: tápanyagdúsulás és a mérgezőanyag koncentrációja.
- Az életközösség védelme.

Az ember szervezete és egészsége

- Testkép, testalkat, testtájak. Az emberi test méretének, arányainak változásai az egyedfejlődés során.
- A mozgás szervrendszere. A vázrendszer és az izomzat fő jellemzői. A mozgás-szervrendszer felépítése és működése közötti kapcsolat. A kamaszkori elváltozások okai, következményei, megelőzésük lehetőségei.
- A táplálkozás, a légzés, a kiválasztás és a keringés legfontosabb szervei. Kapcsolatok az anyagcsere életjenségei, szervrendszerei között.
- Az egészséges táplálkozás alapelvei. A táplálék mennyisége és minősége. Az étkezések száma, aránya.
- A férfi és a női nemi szervek felépítése és működése. Serdülőkori változások. A két nem testi és lelki tulajdonságainak különbségei. A nemi szervek egészsége, személyi higiéniaja.
- Az egyedfejlődés szakaszai. Méhen belüli és méhen kívüli fejlődés.
- A serdülő személyiségének jellemző vonásai.
- Az ember értelmi képességének, érzelmi intelligenciájának alapvonásai.
- Az önismeret és az önfejlesztés eszközei. Viselkedési normák, szabályok jelentősége az ember életében
- A családi és a társas kapcsolatok jelentősége.
- Veszélyforrások és megelőzésük lehetőségei a háztartásban, közlekedésben, sportolás közben.
- Az érzékszervek szerepe. A látó és hallószerv károsító hatásai. megelőzésük módja.
- Elsősegélynyújtás elemi ismeretei.
- Környezet és az ember egészsége. Fertőzés, betegség, járvány. A leggyakoribb fertőző betegségek tünetei és megelőzésük módjai. Lázcsillapítás és diéta.
- Orvosi ellátással kapcsolatos ismeretek.
- Káros szenvedélyek. Az alkohol, a dohányzás, kábítószer hatása az ember szervezetére, személyiségére.

BIOLÓGIA-EGÉSZSÉGTAN

7. évfolyam

Az élőlények változatossága I. - Csapadékhoz igazodó élet a forró éghajlati övben

- A környezeti tényezők (fény, hőmérséklet, levegő, víz, talaj) hatása a növényzet kialakulására.
- A víz szerepe a földi élet szempontjából (testalkotó, élettér, oldószer).
- Példák az élőlényeknek a magas hőmérséklethez való alkalmazkodásra.
- Az életközösségek vízszintes és függőleges rendeződése, mint a környezeti feltételek optimális kihasználásának eredménye.
- A forró éghajlati öv jellegzetes biomjainak jellemzése (területi elhelyezkedés, kialakulásuk okai, főbb növény- és állattani jellemzői).
- Fajok közötti jellegzetes kölcsönhatások (együttélés, versengés, élősködés, táplálkozási kapcsolat) a trópusi éghajlati öv életközösségeiben.
- A trópusi éghajlati öv fontosabb haszonnövényei, szerepük a táplálkozásban.
- Az élőhelyek pusztulásának, azon belül az elsivatagosodásnak az okai és következményei.

Az élőlények változatossága II. - Az élővilág alkalmazkodása a négy évszakhhoz

- A természetes növénytakaró változása a tengerszint feletti magasság, illetve az egyenlítőtől való távolság függvényében.
- A mérsékelt övezet és a magashegységek környezeti jellemzői.
- A mérsékelt éghajlati övezet biomjainak (keménylombú erdők, lombhullató erdőségek, füves puszták jellemzői) jellemzése (földrajzi helye, legjellemzőbb előfordulása, környezeti feltételei, térbeli szerkezete, jellegzetes növény- és állatfajok).
- A mérsékelt öv biomjainak jellegzetes növényei és állatai.
- Fajok közötti kölcsönhatások néhány jellegzetes hazai társulásban (erdő, rét, víz-vízpart).
- Az ember természetátalakító munkájaként létrejött néhány tipikus mesterséges (mezőgazdasági terület, ipari terület, település) életközösség a Kárpát-medencében.
- A környezetszennyezés jellemző esetei és következményei (levegő, víz, talajszennyezés).
- Invazív és allergén növények (parlagfű).

Az élőlények változatossága III. - Az élővilág alkalmazkodás a hideghez, és a világtenger övezeteihez

- A hideg éghajlati övezet biomjainak jellemzése az extrém környezeti feltételekhez való alkalmazkodás szempontjából.
- A világtenger, mint élőhely: környezeti feltételei, tagolódása.
- A világtengerek jellegzetes élőlényei, mint a vízi környezeti feltételekhez való alkalmazkodás példái.
- Az életközösségek belső kapcsolatai, a fajok közötti kölcsönhatások konkrét típusai.
- Anyag- és energiaáramlás a tengeri életközösségekben.
- Az élőhelyek pusztulásának okai: a prémes állatok vadászata, a túlzott halászat, a bálnavadászat, a szennyvíz, a kőolaj, a radioaktív hulladék, a turizmus következményei.
- A Föld globális problémái: túlnépesedés - a világ élelmezése, fogyasztási szokások – anyag- és energiaválság, környezetszennyezés – a környezet leromlása.
- Konkrét példák a biológiának és az orvostudománynak a mezőgazdaságra, az élelmiszeriparra, a népesedésre gyakorolt hatására.
- A fenntarthatóság fogalma, az egyéni és közösségi cselekvés lehetőségei a fenntarthatóság érdekében.
- Az éghajlat hatása az épített környezetre (pl. hőszigetelés).

Rendszer az élővilág sokféleségében

- Az élőlények csoportosításának lehetőségei.
- A tudományos rendszerezés alapelvei a leszarmazás elve, és néhány jellegzetes bizonyítéka.
- Az élővilág törzspejlődésének időskálája.
- Baktériumok, egyszerű eukarióták, gombák, növények és állatok.
- Általános jellemzői.
- A növények és állatok országa jellegzetes törzseinek általános jellemzői.

Részekből egész

- Az élő szervezet, mint nyitott rendszer.
- A rendszer és a környezet fogalma, kapcsolata, biológiai értelmezése.
- A biológiai szerveződés egyeden belüli szintjei, a szintek közötti kapcsolatok.
- Testszerveződés a növény- és állatvilágban.
- Az eukarióta sejt fénymikroszkópos szerkezete, a fő sejtalkotók (sejthártya, sejtplazma, sejtmag) szerepe a sejt életfolyamataiban.
- A fény-, illetve az elektronmikroszkóp felfedezése, jelentősége a természettudományos megismerésben.
- A sejtosztódás fő típusai, és szerepük az egyed, illetve a faj fennmaradása szempontjából.
- A növényi és az állati szövetek fő típusai, jellemzésük.
- A növények táplálkozásának és légzésének kapcsolata; jelentősége a földi élet szempontjából.
- Az élőlényeket/sejteket felépítő anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) és szerepük az életműködések megvalósulásában.
- A szaporodás mint a faj fennmaradását biztosító életjelenség. Fő típusai.

8. évfolyam

Szépség, erő, egészség

- Az emberi test síkjai, szimmetriája, formavilága, esztétikuma.
- A bőr felépítése és funkciói.
- A bőr szerepe a külső testkép kialakításában: a bőr kamaszkori változásainak okai, következményei.
- A bőr- és szépségápolás.
- A bőr védelme; bőrsérülések és ellátásuk.
- Bőrbetegségek (bőrallergia, fejtetveség, rühátka, gombásodás).
- A mozgásszervrendszer aktív és passzív szervei. Az ember mozgásának fizikai jellemzése (erő, munkavégzés).
- A csontok kapcsolódása. Az ízület szerkezete. A porcok szerepe a mozgásban.
- Mozgássérülések (ficam, rándulás, törés) ellátása, mozgásszervi betegségek (csípőficam, gerincferdülés, lúdtalp) és megelőzésük.
- A mozgás, az életmód és az energia-szükséglet összefüggései.

A szervezet anyag- és energiaforgalma

- Az élőlényeket felépítő szervetlen és szerves anyagok (víz, ásványi anyagok, szénhidrátok, zsírok és olajok, fehérjék, vitaminok) szerepe.
- A tápcsatorna részei és szerepük a tápanyagok emésztésében és felszívódásában.
- Az egészséges táplálkozás jellemzői (minőségi és mennyiségi éhezés, alapanyagcsere, testtömeg-index, normál testsúly).
- A vér és alkotóinak szerepe az anyagszállításban és a véralvadásban.
- A légzési szervrendszer részei és működésük. Hangképzés és hangadás.
- A keringési rendszer felépítése és működése.
- A táplálkozás és a légzés szerepe szervezet energiaellátásában.
- A vér szerepe a szervezet védelmében és belső állandóságának fenntartásában. Immunitás, vércsoportok. A védőoltások jelentősége.
- A kiválasztásban résztvevő szervek felépítése és működése.
- A vízháztartás és a belső környezet állandósága. A só- és vízháztartás összefüggése.
- Vérzéstípusok - vérzéscsillapítók.
- Légzőszervi elváltozások, betegségek megelőzése.
- A szív és az érrendszeri betegségek tünetei és következményei.
- Az alapvető életfolyamatok (légzés, pulzusszám, vérnyomás, testhőmérséklet és vércukorszint) szabályozásának fontossága a belső környezet állandóságának fenntartásában.
- A rendszeres szűrővizsgálat, önvizsgálat szerepe a betegségek megelőzésében.
- Betegjogok: az orvosi ellátáshoz való jog; háziorvosi és szakorvosi ellátás.

A belső környezet állandósága

- A környezeti jelzések érzékelésének biológiai jelentősége.
- A hallás és egyensúlyozás, a látás, a tapintás, az ízlelés és a szaglás érzékszervei.
- Az idegrendszer felépítése; a központi és a környéki idegrendszer főbb részei, az egyes részek Az idegsejt felépítése és működése.
- A feltétlen és a feltételes reflex.
- A feltételes reflex, mint a tanulás alapja.
- Az alapvető életfolyamatok (légzés, pulzusszám, vérnyomás, testhőmérséklet és vércukorszint) szabályozásának működési alapelve.
- Az alkohol egészségkárosító hatásai.
- A lágy és kemény drogok legismertebb fajtái, hatásuk az ember idegrendszerére, szervezetére, személyiségére.
- A megelőzés módjai.

A fogamzástól az elmúlásig

- A férfi és a nő szaporodási szervrendszerének felépítése és működése.
- Elsődleges és másodlagos nemi jellegek.
- A nemi hormonok és a pubertás.
- Az ivarsejtek termelődése, felépítése és biológiai funkciója.
- A menstruációs ciklus.
- A fogamzásgátlás módjai, következményei.
- Az abortusz egészségi, erkölcsi és társadalmi kérdései.
- A nemi úton terjedő betegségek kórokozói, tünetei, következményei és megelőzésük.
- A fogamzás feltételei, a méhen belüli élet mennyiségi és minőségi változásai, a szülés/születés főbb mozzanatai.
- A méhen kívüli élet főbb szakaszainak időtartama, az egyed testi és szellemi fejlődésének jellemzői.
- A serdülőkor érzelmi, szociális és pszichológiai jellemzői.
- A személyiség összetevői, értelmi képességek, érzelmi adottságok.
- Az önismeret és önfejlesztés fontossága.
- Leány és női, fiú és férfi szerepek a családban, a társadalomban.
- A családi és az egyéni (rokonai, iskolatársi, baráti, szerelmi) kapcsolatok jelentősége, szerepük a személyiség fejlődésében.
- A viselkedési normák és szabályok szerepe a társadalmi együttélésben.

FIZIKA

6. évfolyam

Megfigyelés, mérés, mértékegység, átlag, becslés.

A hosszúság (távolság, út), a terület, a térfogat (űrtartalom) és az idő mértékegységeinek ismerete és alkalmazása.

A hosszúság, a terület, a térfogat és az idő mérése.

A hőmérséklet mértékegységének ($^{\circ}\text{C}$) ismerete és alkalmazása. Hőmérséklet-mérés.

A halmazállapotok megkülönböztetése. Az olvadás, fagyás, párolgás, lecsapódás jelenségének felismerése. A víz körforgása. A felhő- és csapadékképződés jelenségének leírása, feltételeinek igazolása vizsgálódással.

A hőtágulás jelenségének felismerése gyakorlati példákon.

Egy test pozitív ill. negatív elektromos töltésének, valamint elektromos szempontból semleges állapotának értelmezése.

Mágneses alapjelenségek ismerete.

A fény egyenes vonalú terjedésének ismerete.

A tükrös fényvisszaverődés törvényének ismerete. A párhuzamos fénynyaláb visszaverődése sík- és gömbtükrökről.

Fényérzékeny anyag, poláros fény, fényszórás, UV fény.

Nap, Naprendszer. Földközéppontú világkép, napközéppontú világkép ismerete.

Tömeg- térfogatmérés. A tömeg mértékegységeinek ismerete és alkalmazása.

A sűrűség-adatok értelmezése.

7. évfolyam

Egyszerű út- és időmérés. A mérési eredmények feljegyzése, értelmezése. Út- idő grafikon készítése és elemzése. Az út, az idő és a sebesség mértékegységeinek (m/s; km/h) ismerete. A sebesség-adatok értelmezése. A sebesség kiszámítása. A megtett út és a menetidő kiszámítása. A mozgás változó jellegének felismerése konkrét példákon. Az átlag- és pillanatnyi sebesség megkülönböztetése. A szabadon eső test mozgásának jellemzése.

A tehetetlenség törvényének ismerete és a tehetetlenség megnyilvánulásának felismerése egyszerű gyakorlati példákon. Baleset-megelőzés.

Konkrét példák, amelyekben a testek kölcsönhatása sebesség- változásban nyilvánul meg. Az erő mértékegységének (N) és jellemzőinek ismerete és alkalmazása. A tanuló tudja leolvasni az erőmérő által mutatott értéket.

A megismert erő fajták hatásának felismerése gyakorlati példákon. Gravitációs erő - (a Föld vonzása a testekre). Súly (és súlytalanság). Rugóerő (a rugós erőmérő működése). A súrlódási erő és a közegellenállási erő szerepe a közlekedésben. Baleset-megelőzés.

Az egy testre ható egy egyenesbe eső azonos és ellentétes irányú két erő együttes hatásának felismerése. Az erőegyensúly értelmezése.

Az erő-ellenerő hatásának felismerése konkrét példákon.

A mechanikai munka értelmezése és kiszámítása. A munka mértékegységeinek (J, kJ) ismerete és alkalmazása. Egyszerű feladatok a munka, erő és út kiszámítására.

Az egyszerű gépek: emelő, lejtő gyakorlati alkalmazásainak felismerése. A forgatónyomaték kiszámítása. Egyensúly létesítése emelőkön az erő, ill. az erőkar változtatásával. Az egyensúly feltételének ismerete. Annak ismerete, hogy az egyszerű gépekkel erőt takaríthatunk meg (munkát nem).

A nyomás-adatok értelmezése. A nyomás kiszámítása. Gyakorlati példák a nyomás növelésére, csökkentésére.

Pascal törvénye és gyakorlati alkalmazásai (pl. hidraulikus sajtó, járművek fékberendezése, stb.).

A hidrosztatikai nyomás értelmezése.

Adott folyadék esetén a folyadékoszlop magasságának és a hidrosztatikai nyomás kapcsolatának ismerete. A közlekedőedények felismerése gyakorlati példákon.

A légnyomás értelmezése. Nyomáskülönbségen alapuló eszközök.

A felhajtóerő hatásának és Arkhimédész törvényének ismerete.

Az úszás, lebegés, elmerülés jelenségének értelmezése a test súlyának és a testre ható felhajtóerő összehasonlítása alapján - konkrét példákon. Egyszerű feladatok Arkhimédész törvényére.

Hőmérséklet és mérése.

A hőtágulás jelensége szilárd anyagok, folyadékok, gázok esetén, a hőtágulás jelensége a hétköznapi életben.

Fajhő és égéshő adatok értelmezése.

A hőtani folyamatokra vonatkozó energia-megmaradás ismerete.

A szilárd, a folyékony és a légnemű halmazállapotok, valamint a halmazállapot-változások felismerése konkrét példákon.

Olvadáspont - forráspont, valamint olvadáshő - forráshő adatok értelmezése, összehasonlítása. A halmazállapot- változás közben bekövetkező energiaváltozások kiszámítása.

A testek melegítése munkavégzéssel, a termikus energia felhasználását munkavégzésre: hőerőgépek működésének alapjai. A hőerőgépek mindennapi életünkben játszott szerepének, a környezetre gyakorolt hatásának ismerete.

Mechanikai energia fajták energia-megmaradás. A magassági, a mozgási és a rugalmas energia fogalma. Az energia-megmaradás törvényének és néhány energia átalakulási folyamatnak a felismerése konkrét példákon.

A teljesítmény és a hatásfok értelmezése gyakorlati példákon. A teljesítmény fogalma, kiszámítása, mértékegység átváltással. A hatásfok kiszámítása.

8. osztály

Az elektrosztatikai kísérletek elemzése, az elektromos töltés.

Az elektromos áram fogalma, hatásainak felsorolása.

Az áramkör részeinek ismerete. Egyszerű áramkörök összeállítása.

Tudja csoportosítani az anyagokat elektromos tulajdonságaik szerint.

Az áramerősség és mértékegységének (A), a feszültség és mértékegységének (V) ismerete és alkalmazása. Feszültség- és áramerősség-mérés tanári irányítással.

A fontosabb áramköri jelek ismerete.

Baleset-megelőzési és érintésvédelmi szabályok ismerete és betartása.

Ohm törvénye, az elektromos ellenállás fogalma, az ellenállás kiszámítása és mértékegysége.

Ohm törvényével kapcsolatos egyszerű kísérletek (pl. fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolása, a vezetők ellenállását meghatározó tényezők).

Ohm törvényével kapcsolatos egyszerű feladatok megoldása.

A fogyasztók soros és párhuzamos kapcsolásának felismerése, megkülönböztetése.

Az elektromos áram hőhatásán alapuló eszközök felismerése, néhány gyakorlati alkalmazás ismerete. Ismerje a tanuló az olvadó biztosíték szerepét, tudja, milyen nem kívánatos okai lehetnek a vezeték túlmelegedésének.

Az elektromos fogyasztás és a fogyasztást befolyásoló fizikai mennyiségek közötti kvalitatív kapcsolatnak, valamint a fogyasztás mértékegységének (kWh) ismerete.

Az elektromos berendezéseken feltüntetett adatok értelmezése. Az energiatakarékosság lehetőségeinek ismerete.

A legfontosabb érintésvédelmi előírások ismerete és betartása. Elsősegély-nyújtás áramütés esetén.

Az elektromos áram mágneses hatásának felismerése néhány gyakorlatban használt eszköz működésében. (pl. elektromágnes, csengő, elektromotor, mérőműszerek, telefon működésének megismerése).

Az elektromágneses indukció, az indukált feszültség nagyságát befolyásoló tényezők.

Váltakozó áram. A váltakozó feszültség keltése indukcióval. A váltakozó áram, jellemzése, hatásai.

Az elektromágneses indukció gyakorlati alkalmazásai. A transzformátor, összefüggés a transzformátor tekercseinek menetszáma, a feszültségek és az áramerősségek között. A transzformátor gyakorlati alkalmazásai. Az elektromos hálózat, energia-ellátás.

Az energiatakarékosság hétköznapi, gyakorlati megvalósításának lehetőségei.

A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése, lyukkamera, árnyék-jelenségek.

A fény visszaverődése

A fényvisszaverődés jelenségének kísérleti vizsgálata, a tükrös fényvisszaverődés törvénye.

A sík- és gömbtükrök gyakorlati alkalmazásainak felismerése.

A sík- ill. a gömbtükrök által alkotott képek jellemzése gyakorlati példákban.

A fénytörés jelenségének ismerete és felismerése konkrét példákban.

Párhuzamos fénysugarak áthaladása domború és homorú lencsén (ismeret).

Domború- és homorú-lencsék alkalmazási lehetőségei (pl. egyszerű nagyító, vetítő, fényképezőgép, emberi szem, szemüveg, mikroszkóp, távcső).

A fénytani lencsék által alkotott képek jellemzése konkrét esetekben.

A fehér fény színekre bontása és újra egyesítése. A színek színeinek ismerete.

Fényszennyezés.

KÉMIA

7. évfolyam

A kémia tárgya, kémiai kísérletek

Alapvető laboratóriumi eszközökkel egyszerű kísérletek szabályos és biztonságos végrehajtása. A baleset megelőzési szabályok alkalmazása, a veszélyességi jelek felismerése.

Részecskék, halmazok, változások, keverékek

Részecskeszemlélet és a daltoni atomelmélet értése.

A kémiailag tiszta anyagok fogalma, felépítése, jelölése.

Halmazállapotok és a kapcsolódó fizikai változások.

A fizikai, kémiai, hőtermelő és hőelnyelő változások megkülönböztetése.

A kémiai változások leírása szóegyenlettel, valamint az anyagmegmaradás törvénye alapján vegyjelekkel írt reakcióegyenletek rendezése.

Keverékek és vegyületek fogalma, különbségük ismerete.

A keverékek (elegyek és oldatok) komponensei, összetételük megadási módjainak ismerete (tömegszázalék, térfogatszázalék) és alkalmazása. Oldhatóság és változása a hőmérséklettel. A „hasonló a hasonlóban oldódik jól” elv. Keverékek komponenseikre való szétválasztásának módszerei.

A részecskék szerkezete és tulajdonságai, vegyülettípusok

Az atomok felépítése (Bohr modell). Az elektronok elhelyezkedés alapján történő megkülönböztetése, jelölése.

Mennyiségi arányok értelmezése vegyületekben a vegyértékelektronok számának, illetve a periódusos rendszernek ismeretében.

Az anyagmennyiség fogalma és az Avogadro – állandó. Atomtömeg, moláris tömeg és mértékegysége.

Ionok, kémiai kötések (ionos, kovalens, fémes) értelmezése a nemesgáz – elektron – szerkezetre való törekvés elmélete alapján. Ismert anyagok besorolása vegyülettípusokba.

8. évfolyam

A kémiai reakciók típusa:

A kémiai reakciók főbb típusainak megkülönböztetése (egyesülés, bomlás).

Egyszerű reakcióegyenletek rendezése.

A reakciók összekötése hétköznapi fogalmakkal: gyors égés, lassú égés, robbanás, tűzoltás, korrózió, megfordítható folyamatok, sav, lúg, pH.

Az ismert folyamatok általánosítása (pl. égés mint oxidáció, savak és bázisok közömbösítési reakciói), ennek alkalmazása kísérletekben.

Élelmiszerek és az egészséges életmód

Szerves és szervetlen anyagok megkülönböztetése.

A szerves vegyületek (szénhidrátok, fehérjék, zsírok, olajok, alkoholok, szerves savak) összetétele, az élőszervezetekben betöltött biológiai szerepe.

A különböző élelmiszerek összetétele (szerves anyagok, ásványi sók, nyomelemek, zsír- és vízoldható vitaminok, tartósítószer, energiatartalom).

Egészséges táplálkozás, mint az egészséges életmód egyik feltétele.

Szenvedélybetegségek (dohányzás alkoholizmus, drog) és következményeik.

Kémia a természetben

A természetben előforduló legfontosabb anyagok (hidrogén, légköri gázok, víz, ásvány, érc) jellemzése. A tulajdonság és a természeti környezetben tapasztalt jelenségek összekapcsolása.

A víz- és levegőszennyezés kémiai vonatkozásainak ismerete, megértése. A szennyezők forrásainak és hatásainak összekapcsolása, a szennyezések csökkentésének lehetőségei.

Kémia az iparban

A tágabban értelmezett vegyipar főbb ágainak, legfontosabb termékeinek és folyamatainak ismerete, értelmezése (vas- és acélgyártás, alumíniumgyártás, üvegipar, papírgyártás, műanyagipar).

Energiaforrások felosztása (fosszilis, megújuló, nukleáris), előnyeik és hátrányaik. Biomassa fő típusai energetikai szempontból, összetételük, égéstermékeik.

Mészalapú építkezés körfolyamata. Cementalapú kötőanyagok. Gipsz (kristályvíz).

Kémia a háztartásban

A háztartásban található anyagok és vegyszerek legfontosabb tulajdonságainak (savak, lúgok, sók, fertőtlenítő- és fehérítőszer, mosószer), biztonságos használatuk módjának ismerete.

Csomagolóanyagok és hulladékok, hulladékkezelés.

A félnemesfémek és nemesfémek tulajdonságai, ötvözetek. Az ezüst és az arany tisztaságának jelölése. Választóvíz, királyvíz.

Permetezés, műtrágyák szükségessége, a növények tápanyagigénye. Óvintézkedések permetezéskor. A műtrágyák vízdékonysága, ennek veszélyei.

Az energia kémiai tárolása. Szárzelemek, akkumulátorok, mérgező fém sók, vegyületek begyűjtése.

FÖLDRAJZ

7. évfolyam

Ásványokból összetett természetes (kőzetek, ércek) és mesterséges anyagok (pl. beton, téglá) összehasonlítása.

A földövek és méreteik, a kőzetöv és a kőzetlemezek felépítésének ismerete.

Geológiai (belső) erők megnyilvánulásainak ismerete.

A földrajzi (külső) erők felismerése folyamatokban (aprózódás és mállás; lepusztulás és felhalmozódás, feltöltődés; üledékképződés, üledékes kőzetek keletkezése).

Tájékozódás a földtörténeti időben.

Éghajlati alapismeretek:

az éghajlati elemek, az éghajlatot alakító és módosító tényezők érvényesülésének felismerése, magyarázata; az éghajlat övezetességét kialakító tényezők értelmezése; éghajlati diagram olvasása.

A gazdasági ágazatok feladatának, szerepének ismerete.

Pénzügyi alapismeretek: a pénz és szerepe, típusai, a piac működési alapelve, nemzetközi együttműködések.

Afrika természetföldrajza.

Afrika társadalomföldrajza.

Amerika természetföldrajza.

Amerika társadalomföldrajza.

Amerika országföldrajza.

8. évfolyam

Ázsia természetföldrajza.

Ázsia társadalomföldrajza.

Ázsia regionális földrajza.

Ausztrália, a kontinensnyi ország.

A sarkvidékek földrajza.

A világtenger földrajza.

Európa általános természetföldrajzi képe.

Európa társadalomföldrajzi képe és folyamatai.

Észak- és Mediterrán-Európa földrajza.

Atlanti-Európa földrajza: Atlanti-Európa földrajzi jellemzői és problémái, Nyugat-Európa meghatározó országai.

Kelet- és Közép-Európa földrajza: Kelet-Európa, kapocs Ázsia és Európa között, Oroszország, Közép-Európa.

A Kárpát-medencevidék földrajza: a Kárpát-medencevidék természetföldrajzi egysége, a Kárpát-medencevidék társadalom-földrajzi egysége, a Kárpát-medencei népesség.

A hazánkkal szomszédos országok földrajza: a Kárpát-medence magashegységi keretének országai, a keleti termékeny vidékek országai, a déli hegyvidékek országai.

Magyarország természeti és kulturális értékei: a magyarországi nagytájak, a magyar nemzeti kultúra.

Magyarország társadalomföldrajza: népesség és településhálózat, Magyarország gazdasági szerkezete.

ÉNEK-ZENE

5. évfolyam

- 5 dal, Himnusz és Szózat éneklése emlékezetből
Tanult zenei elemek felismerése, reprodukálás egyszerű feladatokban:
- triola, kis éles és kis nyújtott ritmus, tizenhatodok
 - dúr és moll hangsorok,
 - kis és nagy szekund, kis és nagy terc
 - népi hangszerek felismerése hangzásukról
 - az emberi hang hangszíneinek ismerete
 - régi és új stílusú népdal jellemzőinek ismerete

6. évfolyam

- 5 dal, Himnusz és Szózat éneklése emlékezetből
Ismeretek a bécsi klasszika korából:
- ütemfajták, felütés, ritmikai elemek megkülönböztetése
 - műfajai, zeneszerzői
 - formák: zenei periódus, visszatérő forma, dalforma, variációs forma, triós forma és rondó forma

7. évfolyam

- 5 dal, Himnusz és Szózat éneklése emlékezetből
Tanult zenei elemek felismerése, reprodukálás egyszerű feladatokban: kis és nagy szext, kis és nagy szeptim
Ismeretek a romantika korából:
- Népdalfeldolgozás, romantikus dal, szimfonikus költemény, verbunkos
 - Alapvető ismeretek zeneművek történeti koráról, a zeneszerzők életéről, a művek műfajáról és formájáról.
 - Önálló ismeretszerző tevékenység: önálló gyűjtések, kutatások

8. évfolyam

- 5 dal, Himnusz és Szózat éneklése emlékezetből
Tanult ritmikai és dallami elemek felismerése kottaképről és alkalmazás, reprodukálás egyszerű feladatokban
Zenetörténeti összefüggések: tájékozódás a korszakok, műfajok, zeneszerzők között
Ismeretek a XX. század zenei stílusaiból: kortárs és könnyűzene
Önálló ismeretszerző tevékenység: önálló gyűjtések, kutatások

VIZUÁLIS KULTÚRA

5. évfolyam

Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek megjelenítése és ábrázolása különböző technikákkal (ceruza, filctoll, akvarell, tempera). Helyes kompozíció létrehozása, megfelelő színhasználat. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás, térbeli tagozódás létrehozása (Monge féle vetület). Az ókori kultúrák sajátos, jellemző épületeinek tárgyainak felismerése és elemzése.

6. évfolyam

A modell célirányos megfigyelése adott szempontok alapján, (pl.: térbeli helyzet, arány, színviszonyok), valamint ábrázolása különböző technikákkal (pl.: tempera, akvarell, filctoll). Megfelelő méret és arányrendszer alkalmazása. Szöveg és kép együttes feldolgozása adott cél érdekében (pl.: plakát, füzetborító, szórólap). Helyes felületkitöltés, arány egyensúly megteremtése. A középkor művészettörténeti stílusjegyeinek azonosítása, elemzése, összehasonlítása.

7. évfolyam

Tárgytervezés, mintatervezés megadott cél érdekében (pl. használati tárgy, borító, textilterv). A tervezés gondolatmenetének dokumentálása, vázlatok az ötletelés folyamata egyszerű ábrákkal. Műszaki jellegű ábrázolás (alaprészrajz, metszetrajz, axometria, perspektíva). A 19. század stílusirányzatainak, stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, meghatározó alkotók műveinek felismerése.

8. évfolyam

Személyes véleményt kifejező elemző jellegű vizuális megjelenítés adott témában, kifejező feldolgozása. (tulajdonságok, érzelmek, fogalmak ábrázolása). Megfelelő arányok színhangulat megteremtése. A mozgás illúziókeltésének létrehozása kreatív feladat során (rajzolt zootróp szalag készítése). A 20. század stílusirányzatainak és stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, meghatározó alkotók műveinek felismerése.

INFORMATIKA

5. évfolyam

Adott informatikai környezet tudatos használata. Az operációs rendszer alapműveleteinek ismerete.

A számítógéppel való interaktív kapcsolattartáshoz legszükségesebb perifériák bemutatása és használata

A rajzeszközök megfelelő használata. Képszerkesztő programok alkalmazása.

Az adat szemléltetését, értelmezését, vizsgálatát segítő eszközök ismerete.

Az információ jellemző felhasználási lehetőségeinek ismerete.

Az algoritmus informatikai fogalma.

Beavatkozás a program folyamataiba.

Keresőkérdések megfogalmazása.

Információ küldése és fogadása. Weboldalak megtekintése, mentése.

Az informatikai biztonság kérdései.

Könyvtártípusok megkülönböztetése. Az iskolai könyvtár eszköztárának készség szintű használata.

6. évfolyam

Egyszerű oktatóprogramok interaktív használata.

Többfelhasználós környezetben való munkavégzés.

Animációk megtekintése, értelmezése, tervezése, készítése.

Adatkeresés digitális tudásbázis-rendszerben (SDT).

Folyamatábrák készítése. Egyszerűbb feladatok megoldási algoritmusának megvalósítása.

Információforrások irányított kiválasztása.

A számítógép és a számítógépen tárolt adatok védelme.

A könyvtári katalógus funkciójának ismerete.

7. évfolyam

Az informatikai eszközök működési elveinek ismerete és használata.

Szöveges, rajzos dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása.

Információk publikálásának különböző módjai az interneten.

Digitális képek alakítása, formázása.

A robotika alapjainak ismerete, egyszerű vezérlési problémák megoldása.

Az adatokkal való visszaélésekből származó veszélyek és következmények ismerete.

Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban.

8. évfolyam

Az adott feladat elemzése. A probléma megoldásához szükséges informatikai eszköz kiválasztása.

Táblázatkezelő program használata. Diagramok készítése. Diagramtípus kiválasztása, szerkesztése, módosítása.

Algoritmus kódolása fejlesztői környezetben.

A virtuális tér közlekedési szabályai.

A kommunikációs médiumok és szerepük.

A média alkalmazási lehetőségei.

Az információ értéként való kezelése, megosztása. Közhasznú adatbázisok használata.

TECHNIKA, ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

5. évfolyam

Ételkészítés

Az ételkészítés alapjai, élelmiszerek
Ételek készítése
Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások
Konyhai eszközök, gépek használata
Étkezési kultúra
Az ételek készítésével kapcsolatos utómunkálatok
Környezettudatosság

Teendők a háztartásban és a lakókörnyezetben

A mesterséges, illetve épített környezet
Az épített környezet biztonsága, katasztrófa-elhárítás
Balesetek megelőzése
Környezettudatosság
Növénytermesztés, állattartás
Az egészségre ártalmas természeti eredetű veszélyforrások

Tárgyi kultúra, technológiák, tárgykészítés, modellezés

A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai
Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítás
Műszaki kommunikáció alkalmazása
Takarékos, hatékony, igényes munkavégzés
Eszközök rendeltetésszerű, biztonságos használata, megfelelő munkakörnyezet

Közlekedési ismeretek

A forgalomszabályozás közlekedési jelzései
A közlekedés rendszere, közlekedéstörténet
Balesetvédelem

6. évfolyam

Ételkészítés

Az ételkészítés alapjai, élelmiszerek
Ételek készítése
Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások
Konyhai eszközök, gépek használata
Étkezési kultúra
Az ételek készítésével kapcsolatos utómunkálatok
Környezettudatosság

Teendők a háztartásban és a lakókörnyezetben

A mesterséges, illetve épített környezet
Az épített környezet biztonsága, katasztrófa-elhárítás
Balesetek megelőzése
Veszélyes anyagok a háztartásban
Környezettudatosság
Növénytermesztés, állattartás
Az egészségre ártalmas természeti eredetű veszélyforrások

Tárgyi kultúra, technológiák, tárgykészítés, modellezés

A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai
Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítás
Műszaki kommunikáció alkalmazása
Takarékos, hatékony, igényes munkavégzés
Eszközök rendeltetésszerű, biztonságos használata, megfelelő munkakörnyezet

Közlekedési ismeretek

A forgalomszabályozás közlekedési jelzései
A közlekedés rendszere, közlekedéstörténet
Balesetvédelem
Vasúti közlekedés

7. évfolyam

A háztartás és a közszolgáltatások

A háztartás elektromos rendszere

A háztartás és a lakókörnyezet vízellátó-, szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető, illetve -kezelő rendszere

A háztartás és a lakókörnyezet különböző fűtési megoldásai

Hulladékgazdálkodás

Közlekedés

A kerékpáros közúti közlekedés

Közlekedéstörténet

Környezet- és egészségtudatos közlekedés

Nyomtatott és elektronikus közlekedési információforrások

Tárgyi kultúra, technológiák, tárgykészítés, modellezés

Karbantartás a háztartásban

Tárgykészítés

Továbbtanulás, munkák, szakmák, megélhetés, munkakörnyezetek megismerése

A tanulási pálya

Szakmák és munkák

Munkakörnyezetek megismerése

Környezet és pályaválasztás

Munkavállalás

Megélhetés

TESTNEVELÉS ÉS SPORT

5. évfolyam

1. Atlétika:

Állórajt:

Vágtafutás, tartós futás 5-10 perc

Távolugrás: guggolótechnika

Magasugrás: átlépő technika

Kislabdahajítás helyből

2. Torna:

Talajtorna:

Tarkóállás, fejenállás, kézenállás bordásfalnál

Gurulóátfordulás előre, hátra, kézenátfordulás oldalt

Székényugrás:

Támaszugrások

Gyűrű:

Lendületek előre, hátra

3. Úszás:

Mellúszásban 20 méter folyamatos leírása

4. Labdajátékok:

a.) *labdarúgás:* labdavezetések, átvételek, átadások helyben és mozgás közben
kapuratörések, pontrúgások játékhelyzetekben
játék: 1 : 1 ellen; 5 : 5 ellen

b.) *kosárlabda:* labdavezetések bal- és jobb kézzel
szlalom labdavezetés
kétkezes mellső átadás, pattintott átadás
alapállás, megindulás, megállás
játék 1 : 1 ellen; 5 : 5 ellen

c.) *röplabda:* alapállás
alsó nyitás
érintés
érintés
zsinórlabda

d.) *kézilabda:* labdavezetések, átdobások, átvételek
kapuratöréssel, kitámasztással, beugrással
6-osfalvédekezés

6. évfolyam

1. Atlétika:

Állórajt:

Vágtafutás, tartós futás 5-10 perc

Távolugrás: guggolótechnika

Magasugrás: átlépő technika

Kislabdahajítás helyből

Tartós futás 12 percig

Kislabdahajítás hármassal

Térdelőrajt

2. Torna:

Talajtorna:

Tarkóállás, fejenállás, kézenállás bordásfalnál

Kézenállás szabadon és társ segítségével

Gurulóátfordulás előre, hátra, kézenátfordulás oldalt

Szekrényugrás:

Támaszugrások

Terpeszleugrás

Gyűrű:

Lendületek előre, hátra

Lefüggés, zsugorlefüggés, lebegőfüggés

3. Úszás:

Mellúszásban 20 méter folyamatos úszás

Mellúszásban 30 méter folyamatos úszás

4. Labdajátékok:

a.) *labdarúgás:* labdavezetések, átvételek, átadások helyben és mozgás közben
kapuratörések, pontrúgások játékhelyzetekben

játék: 1 : 1 ellen; 5 : 5 ellen

emberfogásos védekezés, cselezés, szerelés

fejelés egyénileg, párokban

területvédekezés

b.) *kosárlabda:* labdavezetések bal- és jobb kézzel

szlalom labdavezetés

kétkezes mellső átadás, pattintott átadás

alapállás, megindulás, megállás

játék 1 : 1 ellen; 5 : 5 ellen

ritmikus labdavezetések

fektetett dobás

emberfogásos védekezés

c.) *röplabda:*

alapállás

alsó nyitás

érintés

érintés

zsinórlabda

játék egyszerűsített szabályokkal

felső nyitás

d.) kézilabda: labdavezetések, átdobások, átvételek
kapuratöréssel, kitámasztással, beugrással
6-os falvédekezés
felugrásos lövés
7 m-es
szalondobás

7. évfolyam

1. Atlétika:

Állórajt:

Vágtafutás, tartós futás 5-10 perc

Távolugrás: guggolótechnika

Magasugrás: átlépő technika

Kislabdahajítás helyből

Tartós futás 12 percig

Kislabdahajítás hármassal

Térdelőrajt

Kislabdahajítás 5-ös lépéssal

Súlylökés tömöttlabdával

Fokozó futás

Vetésgyakorlatok

2. Torna:

Talajtorna:

Tarkóállás, fejenállás, kézenállás bordásfalnál

Kézenállás szabadon és társ segítségével

Gurulóátfordulás előre, hátra, kézenátfordulás oldalt

Repül gurulóátfordulás

Szekrényugrás:

Támaszugrások

Terpeszleugrás

Guggolóátugrás keresztbe 4 részes szekrényen

Terpeszleugrás szekrényen hosszában

Gyűrű:

Lendületek előre, hátra

Lefüggés, zsugorlefüggés, lebegőfüggés

3. Úszás:

Mellúszásban 20 méter folyamatos úszás

Mellúszásban 30 méter folyamatos úszás

Mellúszás mellett még egy úszásnem biztos leúszása 20 m-en

4. Labdajátékok:

a.) *labdarúgás:* labdavezetések, átvételek, átadások helyben és mozgás közben

kapurátörések, pontrúgások játékhelyzetekben

játék: 1 : 1 ellen; 5 : 5 ellen

emberfogásos védekezés, cselezés, szerelés

fejelés egyénileg, párokban

területvédekezés

cselezések, szerelések csiszoltabb végrehajtása

kapurúgások kapásból

b.) *kosárlabda:* labdavezetések bal- és jobb kézzel

szlalom labdavezetés

kétkezes mellső átadás, pattintott átadás

alapállás, megindulás, megállás

játék 1 : 1 ellen; 5 : 5 ellen

ritmikus labdavezetések
fektetett dobás
emberfogásos védekezés
játék 3 : 2 ellen
területvédekezés

c.) röplabda:

alapállás
alsó nyitás
érintés
érintés
zsinórlabda
játék egyszerűsített szabályokkal
felső nyitás
forgás

d.) kézilabda:

labdavezetések, átdobások, átvételek
kapuratöréssel, kitámasztással, beugrással
6-os falvédekezés
felugrásokos lövés
7 m-es
szalondobás
gyors indítás

8. évfolyam

1. Atlétika:

Állórajt:

Vágtafutás, tartós futás 5-10 perc

Távolugrás: guggolótechnika

Magasugrás: átlépő technika

Kislabdahajítás helyből

Tartós futás 12 percig

Kislabdahajítás hármassal

Térdelőrajt

Kislabdahajítás 5-ös lépéssal

Súlylökés tömöttlabdával

Fokozó futás

Vetésgyakorlatok

2. Torna:

Talajtorna:

Tarkóállás, fejenállás, kézenállás bordásfalnál

Kézenállás szabadon és társ segítségével

Gurulóátfordulás előre, hátra, kézenátfordulás oldalt

Repül gurulóátfordulás

Szekrényugrás:

Támaszugrások

Terpeszleugrás

Guggolóátugrás keresztbe 4 részes szekrényen

Terpeszleugrás szekrényen hosszában

Gyűrű:

Lendületek előre, hátra

Lefüggés, zsugorlefüggés, lebegőfüggés

3. Úszás:

Mellúszásban 20 méter folyamatos úszás

Mellúszásban 30 méter folyamatos úszás

Mellúszás mellett még egy úszásnem biztos leúszása 20 m-en

4. Labdajátékok:

- a.) *labdarúgás:* labdavezetések, átvételek, átadások helyben és mozgás közben
kapuratörések, pontrúgások játékhelyzetekben
játék: 1 : 1 ellen; 5 : 5 ellen
emberfogásos védekezés, cselezés, szerelés
fejelés egyénileg, párokban
területvédekezés
cselezések, szerelések csiszoltabb végrehajtása
kapurarúgások kapásból
- b.) *kosárlabda:* labdavezetések bal- és jobb kézzel
szlalom labdavezetés
kétkezes mellső átadás, pattintott átadás
alapállás, megindulás, megállás

játék 1 : 1 ellen; 5 : 5 ellen
ritmikus labdavezetések
fektetett dobás
emberfogásos védekezés
játék 3 : 2 ellen
területvédekezés

c.) röplabda:

alapállás
alsó nyitás
érintés
érintés
zsinórlabda
játék egyszerűsített szabályokkal
felső nyitás
forgás

d.) kézilabda:

labdavezetések, átdobások, átvételek
kapuratöréssel, kitámasztással, beugrással
6-os falvédekezés
felugrásos lövés
7 m-es
szalondobás
gyors indítás